

**VẬN ĐỘNG XÃ HỘI TRONG KHÔNG GIAN BỊ KIỂM SOÁT:  
CẨM NANG CHO CÁC TỔ CHỨC XÃ HỘI DÂN SỰ**



FOR EMBATTLED CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS



Quỹ Lifeline Embattled CSO Assistance Fund cung cấp hỗ trợ tài chính khẩn cấp cho các tổ chức xã hội dân sự (CSO) đang bị đe dọa hoặc tấn công, cũng như các khoản trợ cấp phản ứng nhanh, nhằm giúp các CSO ứng phó với những mối đe dọa rộng lớn hơn đang nhắm vào không gian dân sự. Để biết thêm thông tin, vui lòng truy cập <https://www.csolifeline.org> hoặc liên lạc [info@CSOLifeline.org](mailto:info@CSOLifeline.org).

Lifeline Fund for Embattled CSOs là một liên minh do tổ chức **Freedom House** lãnh đạo, bao gồm sáu tổ chức quốc tế: **CIVICUS**, **Front Line Defenders**, **FORUM-ASIA**, **International Center for Not-for-Profit Law (ICNL)**; **People in Need (PIN)** và **Swedish International Liberal Centre (SILC)**.

Ảnh: Một người biểu tình trước lãnh sự quán Trung Quốc ở Istanbul, nhằm phản đối hành xử của Trung Quốc đối với sắc dân Duy Ngô Nhĩ.  
Ảnh: OZAN KOSE/AFP/Getty Images.

## MỤC LỤC

<b>Giới thiệu</b>	<b>3</b>
<b>Các định nghĩa</b>	<b>4</b>
<b>Hướng dẫn sử dụng</b>	<b>5</b>
<b>Phần 1: Lên kế hoạch vận động</b>	<b>6</b>
Bước 1: Xác định mục đích và các mục tiêu	6
Bước 2: Xác định các bên liên quan, đích đến, và “yêu cầu”	7
Bước 3: Đánh giá rủi ro và phát triển chiến lược vận động	8
Bước 4: Phát triển thông điệp	11
Bước 5: Chọn chiến thuật vận động	11
Bước 6: Thực hiện và đánh giá	12
<b>Phần 2: Chiến thuật vận động</b>	<b>13</b>
Chiến thuật A. Chọn một điểm khởi đầu để tạo ảnh hưởng	13
Chiến thuật B. Xác định một vấn đề ít khiêu khích	16
Chiến thuật C. Sử dụng các cơ chế quốc tế hoặc khu vực nhằm gây áp lực lên các cơ quan công quyền	18
Chiến thuật D. Hợp tác với các đồng minh tưởng như bất khả	21
Chiến thuật E. Giải quyết lời vu khống, định kiến và bêu xấu	24
Chiến thuật F. Làm việc với cộng đồng hải ngoại	27
Chiến thuật G. Sử dụng công nghệ số một cách sáng tạo	28
Chiến thuật H. Vận động dựa trên bằng chứng	31
Chiến thuật I. Tranh tụng có chiến lược	32
Chiến thuật J. Phản kháng sáng tạo về văn hóa	35
<b>Phần 3: Tham khảo</b>	<b>38</b>
Phụ lục A: Đánh giá rủi ro	38
Phụ lục B: Kiểm tra các bước bảo mật thực tiễn	39
Phụ lục C: Thực hành bảo mật kỹ thuật số	40
Phụ lục D: Thực hành đời sống tinh thần lành mạnh	42
Phụ lục E: Lập bản đồ các bên liên quan và phân tích quyền lực	43
Phụ lục F: Tài liệu bổ sung	44

Ảnh bìa: Phong trào thanh niên ‘Fech Nestannew’ (Chúng ta còn đợi gì?) ở Tunisia nhằm phân đối chi phí sinh hoạt cao.






Ảnh: Yassine Gaidi/Anadolu Agency/Getty Images

## GIỚI THIỆU



FOR EMBATTLED CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS

Quỹ **Lifeline Fund for Embattled CSOs** được thành lập vào năm 2011 nhằm<sup>1</sup> cung cấp hỗ trợ cho các nhóm hoạt động nhân quyền bị tấn công. Từ đó tới nay, xã hội dân sự ở nhiều quốc gia ngày càng bị hạn chế. Báo cáo Freedom in the World (Tự do toàn cầu) của tổ chức Freedom House đã ghi lại sự suy thoái dân chủ và các quyền tự do cơ bản trên toàn cầu trong 10 năm qua. Các chính phủ, những người nắm giữ quyền lực, và nhiều phe nhóm khác nữa đang ngày càng nhắm vào các tổ chức xã hội dân sự (CSO) và những người ủng hộ các quyền tự do cơ bản. Các hạn chế về không gian dân sự bao gồm:

-  luật lệ nhằm hạn chế tài trợ nước ngoài
-  các quy định về đăng ký tổ chức
-  lạm dụng luật chống khủng bố
-  lệnh cấm đi lại, và
-  các chiến dịch quấy rối và bôi nhọ trực tuyến.

Đây mới chỉ là một vài chiến thuật được sử dụng để bịt miệng và đe dọa các tổ chức xã hội dân sự cũng như những người bảo vệ nhân quyền, những người đang tìm cách thách thức hiện trạng xã hội. Hướng dẫn này dành cho họ - các nhà hoạt động, CSO, và các phong trào xã hội muốn khám phá các chiến thuật và chiến lược để đẩy lùi những hạn chế này, trong bối cảnh thù nghịch khắp nơi trên thế giới.

Nếu bạn không thể công khai gặp gỡ nhau vì chính quyền ra lệnh cấm tụ tập nhiều hơn năm người, làm sao để bạn có thể tham gia vào việc vận động ngay trong nước? Chuyện này có khả thi không? Chúng tôi muốn giúp bạn tìm cách trả lời “có” cho câu hỏi này!

Dựa trên kinh nghiệm thực tế của các đối tác liên minh của Lifeline và các CSO khác, hướng dẫn này nhằm mục đích cung cấp “thực đơn các lựa chọn” gồm các chiến thuật khác nhau, mà bạn đọc có thể dùng trong bối cảnh khó khăn hoặc bị hạn chế. Hướng dẫn này cũng cung cấp các trường hợp điển hình đầy cảm hứng và những ví dụ cụ thể, nhằm chỉ ra rằng việc vận động là khả thi và có nhiều cách để bạn thực hiện điều đó mà không khiến bản thân gặp rủi ro quá lớn.

**Hướng dẫn này LÀ:** một thực đơn các lựa chọn, nhằm khuyến khích những ý tưởng mới về việc tiến hành vận động trong những bối cảnh khó khăn.

**Hướng dẫn này KHÔNG PHẢI LÀ:** một phương pháp vận động phù hợp với tất cả mọi người để đem đi áp dụng ở bất cứ đâu.





### LIFELINE LÀ GÌ?

Quỹ **Lifeline Embattled CSO Assistance Fund** được thành lập vào năm 2011 bởi nhiều nhà tài trợ, như một phản hồi trước việc không gian dân sự ngày càng khép kín và các quyền tự do cơ bản trên đà suy giảm toàn cầu. Quỹ hiện đang được hỗ trợ bởi 19 chính quyền: Úc, Benin, Canada, Chile, Cộng hòa Séc, Đan Mạch, Estonia, Phần Lan, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Mông Cổ, Hà Lan, Na Uy, Ba Lan, Thụy Điển, Vương quốc Anh, Hoa Kỳ và Uruguay. Quỹ Lifeline được quản lý bởi một nhóm gồm bảy tổ chức phi chính phủ quốc tế, cung cấp các khoản tài trợ ngắn hạn cho các tổ chức xã hội dân sự (CSO) đang hoạt động trong những không gian hạn chế và phải đối mặt với các mối đe dọa do hoạt động nhân quyền của họ. Đến nay, Lifeline đã hỗ trợ hơn 12 triệu đô la cho hơn 2000 CSO ở 107 quốc gia.

<sup>1</sup> Xin lưu ý rằng các dự án được in đậm trong cuốn cẩm nang này thường là những dự án vận động nằm ở phạm vi rộng hơn những sáng kiến mà Lifeline có thể hỗ trợ. Công việc vận động của Lifeline giới hạn trong những sáng kiến bảo vệ hoặc thúc đẩy quyền tự do lập hội và tự do hội họp (FOAA) cho các tổ chức xã hội dân sự.

## CÁC ĐỊNH NGHĨA

Hướng dẫn này sử dụng một định nghĩa rộng về không gian xã hội dân sự “**hạn chế**”: các tình huống mà các tổ chức xã hội dân sự (CSO) bị giới hạn đáng kể trong việc tự do tụ tập, liên kết, và tự biểu đạt. Những hạn chế này có thể dưới các hình thức khác nhau.

-  Các chính quyền có thể ban hành những luật lệ mang tính đàn áp để hạn chế hoặc hình sự hóa hoạt động của xã hội dân sự, chẳng hạn như hạn chế nhận tài trợ nước ngoài, luật hạn chế về hiệp hội, hoặc luật chống khủng bố bị lạm dụng nhằm chống lại các nhóm ôn hòa không hề liên quan đến khủng bố.
-  Chính quyền có thể quấy nhiễu các CSO thông qua pháp lý hoặc thủ tục hành chính, như một cách để ngăn chặn họ bằng cách lấy đi thời gian, công sức, và động lực của họ.
-  Trong các cuộc tấn công trực tiếp hơn, cảnh sát hoặc lực lượng an ninh có thể sử dụng bạo lực, bắt bớ, và bỏ tù.
-  Các nhóm phi nhà nước - chẳng hạn như các băng nhóm tội phạm, các nhóm lợi ích kinh doanh tham nhũng, và những kẻ buôn bán ma túy - có thể hạn chế các tổ chức xã hội dân sự bằng cách dùng tới các cáo buộc pháp lý sai sự thật, đe dọa, theo dõi, và sử dụng bạo lực.

Vì các loại hạn chế mà CSO phải đối mặt sẽ rất khác nhau, nên mỗi nơi sẽ có mỗi phương pháp tiếp cận vận động phát huy hiệu quả nhất.

Nhiều đối tác của chúng tôi nhấn mạnh **tầm quan trọng của tính liên tầng** (intersectionality) trong việc hiểu những vấn đề này trong bối cảnh vận động. Phương pháp tiếp cận liên tầng có nghĩa là hiểu được sự giao thoa giữa các danh tính khác nhau (ví dụ: chủng tộc, giới tính hoặc bản dạng giới, tuổi tác, năng lực, v.v.) ảnh hưởng như thế nào đến sự tổn thương của các nhà hoạt động và các chiến dịch vận động. Trong nhiều trường hợp, khi các phong trào xã hội áp dụng cách tiếp cận liên tầng, nó đã giúp gầy dựng nên năng lực lẫn sự bảo vệ, thông qua sự đa dạng và số lượng thành phần. Hơn nữa, có những quốc gia tuy có thể có môi trường hoạt động dễ dãi cho xã hội dân sự nói chung, nhưng về sau lại tạo ra trở ngại cho các nhóm thiểu số cũng như các nhóm bị gạt ra ngoài lề xã hội. Vận động theo hướng liên tầng có thể giúp đạt được các mục tiêu chính sách, mà ở đó cả các nhóm thiểu số hoặc bị lề hóa này đều được tiếp cận đầy đủ các quyền của họ trong những bối cảnh như vậy.

**VẬN ĐỘNG** là tổng hợp chiến lược và chiến thuật nhằm:

- Đạt được thay đổi trong chính sách hoặc trên thực tiễn,
- Ảnh hưởng đến quá trình ra quyết định ở cấp quốc gia, khu vực, hoặc quốc tế, hoặc
- Thách thức và thay đổi nhận thức của công dân hoặc của các lãnh đạo cộng đồng về các vấn đề cốt lõi.

**TÍNH LIÊN TẦNG**

- Tính liên tầng vừa là một lăng kính để nhìn thế giới áp bức, vừa là một công cụ để xóa bỏ nó.
- Tính liên tầng xem xét tác động chùng chéo của nhiều hình thức phân biệt đối xử, bao gồm những hình thức phân biệt đối xử dựa trên giới tính, chủng tộc, sắc dân, giai cấp, xu hướng tính dục, và năng lực.



Những phụ nữ nông dân dẫn đầu cuộc tuần hành 100,000 người ở Brasília, Brazil.

Ảnh: Andressa Zumpano / Midia Ninja / Collaborative Media Coverage

## ■ HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG

Có nhiều nguồn tài liệu có giá trị về cách tiến hành vận động, trong đó đưa ra cách tiếp cận chi tiết theo từng bước. Các cách tiếp cận này bao gồm các phương pháp tốt nhất để xác định các bên liên quan, phát triển một thông điệp hoặc lên mốc thời gian. Chúng tôi sẽ không đi sâu vào các chủ đề này (để có thêm thông tin, xem **Phụ lục E**), nhưng chúng tôi muốn cung cấp một khung giới thiệu để giúp các tổ chức xã hội dân sự suy nghĩ về cách xây dựng một kế hoạch vận động.

Để cung cấp khung lập kế hoạch này, chúng tôi đã lấy nhiều nội dung từ ấn phẩm năm 2018 của PACT, “Vận động chính trị thông minh: Hướng dẫn vận động xã hội dân sự hiệu quả vì sự phát triển bền vững”. Hướng dẫn của

PACT đưa ra những giải thích chi tiết hơn về từng bước vận động: <https://www.pactworld.org/library/political-smart-advocacy-manual>. Chúng tôi xin chân thành cảm ơn PACT đã phát triển nguồn tài liệu quý giá này.

Trong **Phần 1**, chúng tôi trình bày khung lập kế hoạch vận động. Ở **Phần 2**, tài liệu này sẽ cung cấp một bộ công cụ chiến thuật để có thể sử dụng trong các bối cảnh hạn chế, nơi xã hội dân sự bị đe dọa. Trong **Phần 3**, chúng tôi cung cấp các nguồn tài liệu bổ sung để hỗ trợ bạn lập kế hoạch. Trọng tâm chính của tài liệu này nằm ở **Phần 2**, với các trường hợp chi tiết minh họa 10 chiến thuật chính mà bạn có thể dùng đến trong nhiều ngữ cảnh.



Người biểu tình chống chính quyền Bahrain làm dấu chiến thắng tại Quảng trường Ngọc trai tại Manama.

Ảnh: JOSEPH EID / AFP / Getty Images

# PHẦN 1

## LÊN KẾ HOẠCH VẬN ĐỘNG

**Xác định mục đích và các mục tiêu của bạn.** Bạn đang muốn thay đổi những gì? Mục tiêu trung gian nào sẽ giúp thúc đẩy mục đích tổng thể?

**Thực hiện và đánh giá.** Thực hiện theo kế hoạch. Sau đó, đánh giá những gì đã được thực hiện và những gì có thể cần thay đổi để hiệu quả hơn trong tương lai.

**Chọn chiến thuật vận động.** Làm thế nào để bạn có thể tiếp cận các đối tượng của mình với các thông điệp thích hợp, nhằm đảm bảo việc tiếp cận đạt hiệu quả tốt nhất?



**Xác định các bên liên quan, đích đến, và “yêu cầu”.** Liệu đã có những người tranh đấu và đồng minh chưa? Ai nên là đối tượng của cuộc vận động của bạn? Chính xác thì bạn muốn mọi người làm gì?

**Đánh giá rủi ro và phát triển chiến lược vận động.** Chiến lược nào là thích hợp nhất, dựa trên mức độ rủi ro, nguồn lực sẵn có, mục đích, và mục tiêu trung gian? Đây sẽ là Kế hoạch Vận động của bạn.

**Phát triển thông điệp.** Làm thế nào để bạn có thể nói về những thay đổi mà bạn đề xuất, và tạo ra một thông điệp thúc đẩy mọi người hành động?

### BƯỚC 1: XÁC ĐỊNH MỤC ĐÍCH VÀ CÁC MỤC TIÊU

Bạn cần chẩn đoán kỹ vấn đề và đặt ra các mục đích thực tế, có thể đạt được trong một khoản thời gian cụ thể. Việc thiết lập mục đích **rõ ràng** và **có trọng tâm** là điều cần thiết để mọi sáng kiến vận động có thể thành công, đặc biệt là khi các CSO phải chịu những giới hạn nặng nề.

Phần này giới thiệu cách thiết lập mục đích trong bối cảnh xã hội dân sự bị hạn chế. Mặc dù điều quan trọng là phải suy nghĩ về bức tranh lớn, song những nỗ lực vận động thành công nhất lại bắt đầu bằng cách thu hẹp một mục đích lớn thành một thứ gì đó có trọng tâm hơn và có khả năng đạt được cao hơn. Khi thu hẹp các mục đích lớn, bạn có thể xác định được các mục tiêu ngắn hạn và vạch ra các bước để đạt được mục đích

dài hạn của mình. Điều này đặc biệt quan trọng nếu bạn đang hoạt động trong một môi trường hạn chế, nơi các vấn đề ở khắp nơi và bạn có thể dễ cảm thấy bị thất bại hoặc mất động lực.

#### Thu hẹp mục đích dựa trên cơ hội

*Ví dụ:* Thay vì đề ra một sáng kiến vận động nhằm kêu gọi bãi bỏ tất cả các luật lệ mang tính áp chế đối với NGO, một tổ chức có thể tập trung vào việc tìm kiếm các đồng minh trong cơ quan chính phủ, nơi phụ trách quản lý việc đăng ký của NGO. Các đồng minh này có thể giúp thay đổi các yêu cầu đăng ký dành cho NGO.

#### Mục tiêu phải tập trung và có thể đạt được

*Ví dụ:* Thay vì yêu cầu bãi bỏ luật chống khủng bố để đảm bảo quyền tự do ngôn luận trên mạng, các tổ chức có thể thúc đẩy việc áp dụng một

khung quy định riêng, trong đó cung cấp các biện pháp bảo vệ cho quyền tự do ngôn luận trên không gian mạng.

## Xác định các bước nhỏ

*Ví dụ:* Trong một nỗ lực nhằm thay đổi hình ảnh của xã hội dân sự và chống lại định kiến tiêu cực rằng các tổ chức xã hội dân sự là “gián điệp nước ngoài”, một chiến dịch có thể bắt đầu bằng cách xây dựng mối quan hệ với một hoặc hai kênh truyền thông lớn để xây dựng lòng tin và uy tín.

Ví dụ, hãy tưởng tượng một quốc gia nơi các nhà hoạt động môi trường gặp nguy hiểm vì các công ty tư nhân muốn bịt miệng họ. Một CSO địa phương trong lĩnh vực môi trường có thể đặt mục đích dài hạn rằng những người vi phạm quyền sẽ phải chịu trách nhiệm, và các quyền đối với đất đai bản địa phải được tôn trọng. Tuy nhiên, có thể thấy điều này là quá tham vọng trong bối cảnh của họ. Họ có thể làm gì để thu hẹp mục đích dựa trên những cơ hội mà họ có?

Nếu đây là một chính quyền tương đối phi tập trung, một mục đích có thể đạt được là gây dựng sự hỗ trợ ở cấp tỉnh để bảo vệ những người hoạt động nhân quyền. Các tổ chức có thể tiếp cận các quan chức được bầu hoặc bổ nhiệm để yêu cầu các cam kết ở cấp độ địa phương hoặc khu vực, nhằm bảo vệ những người hoạt động bản địa này. Nếu thành công, bước nhỏ tiếp theo trong chiến dịch có thể là giành được sự ủng hộ của các nghị sĩ trong khuôn khổ cấp quốc gia. Chỉ sau khi CSO và các cộng sự của họ đạt được những thành công nhỏ và phát triển các đồng minh chính trị, họ mới buộc những người vi phạm phải chịu trách nhiệm.

## BƯỚC 2: XÁC ĐỊNH CÁC BÊN LIÊN QUAN, ĐỐI TƯỢNG, VÀ “YÊU CẦU”

Việc thu hẹp mục đích và xác định các mục tiêu sẽ giúp bạn xác định được **AI** là người mà bạn cần hướng tới trong sáng kiến vận động của mình. Trong một số trường hợp, các sáng kiến vận động có thể nhắm vào các quan chức được bầu hoặc bổ nhiệm. Các trường hợp khác có thể nhắm vào lãnh đạo đảng phái chính trị, lãnh đạo cộng đồng truyền thống, lãnh đạo tôn giáo, tổ chức nhà thờ, học viện, kênh truyền thông, hoặc những người có ảnh hưởng khác. Xác định một mục tiêu cụ thể là bước đầu tiên trong chiến lược của bạn, và nó sẽ giúp bạn quyết định xem ai hoặc tổ chức nào sẽ là đối tượng để thay đổi.



Markiyana Matsekh chơi đàn piano ở Kiev, Ukraine.

Ảnh: ©Andrew Meakovsky, Oleg Matsekh và Marikiyan Matsekh

**Xác định các bên liên quan và đối tượng chính.** Phân tích các bên liên quan sẽ giúp bạn hiểu những ai có thể bị tác động tích cực hoặc tiêu cực bởi vấn đề, và những ai nằm ngoài vòng kết nối cục bộ của bạn có thể hỗ trợ chiến dịch của bạn. Có nhiều phương pháp và công cụ khác nhau để xác định và kiểm tra các bên liên quan. Một phân tích đơn giản bắt đầu bằng cách lập danh sách các bên liên quan có mối liên hệ rõ ràng với vấn đề. Bạn hãy cố gắng nghĩ về các nhóm bị ảnh hưởng tích cực hoặc tiêu cực bởi vấn đề, hoặc những người có thể gây ảnh hưởng lên chính sách. Viết tên từng bên liên quan vào các cột tương ứng với vị trí của họ (xem bảng ví dụ bên dưới). Để xem mẫu chi tiết hơn, hãy xem **Phụ lục E**. Ví dụ: phần dưới đây có thể là bản đồ các bên liên quan trong việc vận động thông qua một dự luật mới về những người bảo vệ nhân quyền.






Ủng hộ	Vùng xám	Chống đối
Các thành viên trong cộng đồng	Thống đốc khu vực	Các lãnh đạo tôn giáo truyền thống
Các nhóm đấu tranh cho quyền phụ nữ	Người đứng đầu chính quyền địa phương	Đại biểu quốc hội trong đảng cầm quyền
Các công đoàn lao động	Các lãnh đạo doanh nghiệp	

Khi bạn đã hoàn thành việc lập bản đồ, bạn có thể xác định các đối tượng chính của mình và các yêu cầu.

**Nhóm đối tượng** là những cá nhân hoặc nhóm người cụ thể có ảnh hưởng trực tiếp đến mục đích hoặc mục tiêu vận động.

**Yêu cầu** là những gì chiến dịch muốn mỗi đối tượng thực hiện để giúp đạt được mục tiêu. Một số yêu cầu có thể đơn giản, chẳng hạn như yêu cầu một nhà lập pháp bỏ phiếu “không” về dự luật sắp tới. Các yêu cầu khác có thể phức tạp hơn, chẳng hạn như yêu cầu một liên minh áp dụng chương trình chính sách của bạn.

**Hãy xem xét các câu hỏi sau:**






-  Bạn muốn ảnh hưởng đến ai?
-  Ai sẽ muốn làm việc với bạn?
-  Những đối tác nào sẽ có thể bảo vệ bạn?
-  Ai sẽ phản đối những nỗ lực của bạn?
-  Công chúng có ủng hộ chiến dịch của bạn không?

Xác định nhóm đối tượng và xác định yêu cầu không phải là quá trình đơn giản nhất. Việc này nên được lặp đi lặp lại nhiều lần trong suốt chu kỳ của một chiến dịch vận động chính sách, khi mà các mục tiêu thay đổi, còn các vấn đề không mong muốn và các cơ hội lại liên tục nảy sinh.

### BƯỚC 3: ĐÁNH GIÁ RỦI RO VÀ PHÁT TRIỂN CHIẾN LƯỢC VẬN ĐỘNG

Khi bạn đã xác định được mục đích cụ thể và các mục tiêu của mình, bạn cần phải suy nghĩ cẩn thận về các rủi ro và xem xét các chiến lược của bạn sẽ được hình thành như thế nào. Chiến lược là con đường bạn cần đi theo để đạt được mục đích của mình. Thông điệp quan trọng nhất trong phần này là: đối với các CSO hoạt động trong những bối cảnh hạn chế, **một chiến lược phải có tính thích ứng và linh hoạt** vì những rủi ro vây quanh. Việc có một chiến lược thích ứng nghĩa là bạn nên lập kế hoạch cho các cơ hội, để có thể dừng lại và suy nghĩ xem điều gì đang hiệu quả và điều gì không - và từ đó có thể linh hoạt để thay đổi con đường đến mục đích của mình khi cần thiết.

**Khi bạn phát triển một chiến lược, hãy ghi nhớ những câu hỏi sau:**

-  Chúng ta đang cố gắng thay đổi điều gì?
-  Chúng ta cần thuyết phục ai để thực hiện những thay đổi đó?
-  Làm thế nào để tiếp cận những người ra quyết định hoặc những người có ảnh hưởng?
-  Có cần người trung gian hoặc mối quan hệ khác để tiếp cận họ không?
-  Cách hiệu quả nhất (và an toàn nhất) để truyền đạt thông điệp của chúng ta là gì?

Việc xây dựng chiến lược vận động nhằm tạo ra một khuôn khổ cơ bản để đưa ra các quyết định về mục đích, mục tiêu, các nhóm đối tượng, các yêu cầu, và thông điệp của chiến dịch. Khuôn khổ này cần tính đến bối cảnh chính trị địa phương và cần giúp giảm thiểu rủi ro. Một chiến lược cụ thể và rõ ràng sẽ giúp cho chiến dịch có thể ứng phó với những thách thức chưa được dự báo trước, vốn hay xuất hiện trong những bối cảnh chính trị bị hạn chế và thường xuyên thay đổi.



*Dân làng ở Siem Reap, Campuchia đang chờ phán quyết của tòa án liên quan đến 12 nhà hoạt động vì quyền đất đai.*

Ảnh: © Witness



Dưới đây là ví dụ về Đội 29, một tổ chức ở Nga đã sử dụng cách tiếp cận này để điều chỉnh chiến lược của mình dựa trên môi trường rủi ro liên tục thay đổi:

## TRƯỜNG HỢP 1: ĐỘI 29 VÀ CÂU CHUYỆN GIẢM THIỂU RỦI RO

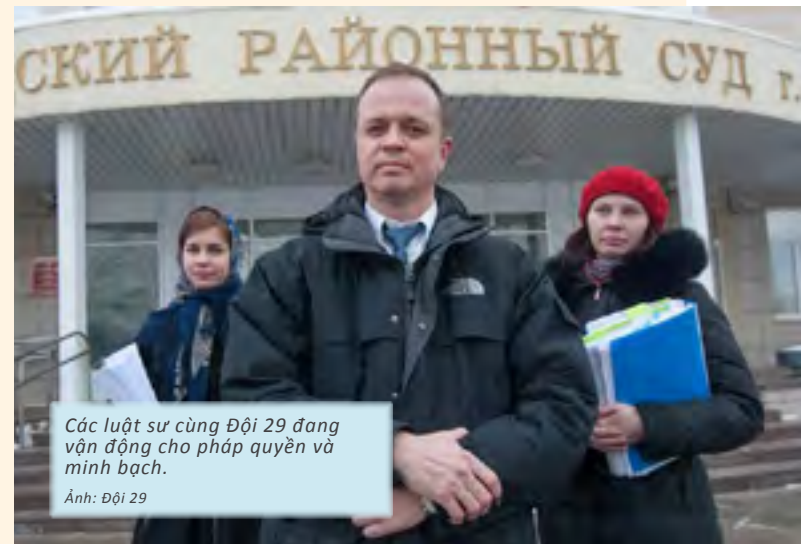
Vào năm 2015, một hiệp hội không chính thức gồm các luật sư và nhà báo Nga được gọi là **Đội 29** đã được thành lập để phản ứng với tình trạng không gian dân sự ngày càng trở nên tồi tệ ở Nga. Đặc biệt, họ muốn tìm cách đảm bảo rằng các công dân Nga được tiếp cận thông tin về các vấn đề nhạy cảm như tham nhũng và lạm quyền. Một trong những người sáng lập nói rằng khi **Đội 29** được thành lập, họ nhận ra rằng kiểu công việc mà họ có thể làm từ 10 năm trước thì nay đã là “lãng phí thời gian” vì “những cơ chế mà họ có thể làm việc cùng từ một thập kỷ trước, nay đã không còn tác động gì tới môi trường chính trị nữa”. Bằng cách đặt ra mục tiêu có thể đạt được và sử dụng một chiến lược có tính thích ứng, họ đã trở thành một trong những tổ chức xã hội dân sự hiệu quả nhất ở Nga.



**MỤC TIÊU:** Để **vạch trần và giảm thiểu tham nhũng** trong các cơ quan chính phủ và **đảm bảo quyền tiếp cận thông tin** cho công chúng Nga về tham nhũng và lạm dụng quyền lực.



**CHIẾN LƯỢC:** **Đội 29** đã đưa ra quyết định cần trọng, rằng thay vì cố gắng gây ảnh hưởng lên các chính trị gia hoặc quan chức, họ sẽ tập trung vào việc **nâng cao hiểu biết của công chúng và sự giám sát** đối với hệ thống tư pháp và **thách thức sự xói mòn của nhà nước pháp quyền**. **Đội 29** làm việc cẩn thận để đảm bảo an toàn và bảo vệ bản thân trong một môi trường rất rủi ro. Do tính nhạy cảm của thông tin họ sử dụng, các thành viên **Đội 29** có một **quy trình giao tiếp nghiêm ngặt về cách thức và nội dung cần giao tiếp** và lưu giữ tài liệu của họ ở bên ngoài quốc gia. Rút kinh nghiệm từ quá khứ, họ **quyết định không đăng ký chính thức như một tổ chức phi chính phủ** vì họ muốn tránh bị trừ đập theo luật cơ quan nước ngoài.



**CHIẾN THUẬT:** Để thực hiện chiến lược của mình, **Đội 29** đã sử dụng phương pháp **kiện tụng có tính chiến lược** và sử dụng **công nghệ kỹ thuật số mang tính sáng tạo**. **Đội 29** đã thành công trong việc bảo vệ các vụ án chính trị nhạy cảm liên quan đến những người bị nhà nước buộc tội một cách sai lệch và bị dán nhãn là những kẻ phản bội. Đồng thời, họ khởi động một dự án hợp tác với MediaZona có tên **The Eivazov Blackbox**, nơi các nhân viên tòa án có thể ẩn danh để lên tiếng về những hành vi vi phạm pháp luật và xâm phạm các quyền tại tòa án. Dự án này đã tạo ra một nền tảng an toàn để thu thập thông tin từ các thư ký tòa án khi họ thấy rằng quyền của công dân bị vi phạm hoặc khi họ bị áp lực phải làm điều gì đó trái luật. Ở một nơi mà nạn tham nhũng tràn lan và pháp quyền đang suy yếu, loại thông tin này cực kỳ nhạy cảm và mạnh mẽ. **Đội 29** đã sử dụng **các nền tảng kỹ thuật số an toàn** để thu thập dữ liệu như vậy cho các mục đích vận động chính sách nhằm làm tăng áp lực và giám sát từ phía công chúng.



**TÁC ĐỘNG:** Đến năm 2019, **Đội 29** đã tiếp nhận khoảng 60 vụ kiện tụng mỗi năm; khoảng 15-20 trường hợp khá nổi tiếng và thu hút sự chú ý của giới truyền thông trong việc phơi bày hành vi tham nhũng và lạm quyền của các quan chức chính phủ trước công chúng. Trong số những trường hợp này, có một trường hợp thành công trong việc bảo vệ Svetlana Davydova, người đã bị nhà chức trách cố gắng buộc tội gián điệp. Nhờ nỗ lực của **Đội 29**, vụ án chống lại cô ấy đã bị chấm dứt. Hơn 30.000 người đọc các ấn phẩm của **Đội 29** mỗi tháng và các văn bản phổ biến nhất của họ thu về hơn 100.000 lượt xem. Việc chính trị hóa quy trình tư pháp đang được kêu gọi giải trình, nhờ vào vụ kiện của **Đội 29**. ■

## Các chiến lược giảm thiểu rủi ro

**Hãy thông minh trong việc lập kế hoạch cho rủi ro:** Tham gia vận động chính sách trong một môi trường bị hạn chế hoặc thù địch có nghĩa là bạn cần phải thường xuyên **đánh giá rủi ro** và xây dựng **khả năng phục hồi** cho tổ chức và nhân viên của mình. Để biết thêm chi tiết, hãy xem các phụ lục của tài liệu này. Trong quá trình thực hiện chiến dịch của bạn, có khả năng bạn sẽ phát hiện ra rằng một cách tiếp cận nào đó đã gây ra sự chú ý không mong muốn hoặc làm lộ ra các lỗ hổng mới. Dưới đây là một vài cách để lập kế hoạch cho rủi ro trước khi nó xảy ra.

**Đánh giá rủi ro toàn diện:** Đánh giá rủi ro của bạn là một quá trình có tính hệ thống, nhằm khám phá những rủi ro có thể xảy ra như là một kết quả từ chiến dịch của bạn. Nó giúp bạn hiểu những rủi ro xung quanh bạn, tổ chức của bạn, gia đình bạn và những người mà bạn làm việc cùng. Đây là một bước cực kỳ quan trọng, giúp bạn có được cái nhìn sâu sắc về các yếu tố nguy cơ có thể khiến bạn khó tiếp tục thực hiện công việc vận động. *Các tài liệu chi tiết hơn về cách tiến hành đánh giá rủi ro được cung cấp trong Phụ lục A.*

**Bảo mật vật lý và kỹ thuật số:** Một trong những bước quan trọng nhất cần thực hiện trong quá trình đánh giá rủi ro là bảo mật vật lý và kỹ thuật số. Điều này có thể bao gồm việc cải thiện an ninh tại nhà hoặc văn phòng của bạn, hoặc sử dụng các phương thức đi lại an toàn hơn. Vì việc vận động có thể khiến cho bạn và nhân viên của bạn xuất hiện công khai hơn, nên bạn có thể cần đào tạo việc tự vệ. Nếu bạn sử dụng bất kỳ loại công nghệ kỹ thuật số nào, thì bảo mật kỹ thuật số là điều cần thiết để giữ an toàn trong việc giao tiếp cũng như bảo vệ thông tin của chính bạn. Bạn có thể sử dụng mật khẩu an toàn để ngăn chặn hack, bảo vệ các tệp nhạy cảm và sử dụng tin nhắn được mã hóa. Bạn có thể cần đào tạo cho nhân viên của bạn về bảo mật toàn diện trước khi thực hiện bất kỳ sáng kiến nào, nhằm đảm bảo nhóm được chuẩn bị tốt và có thể giảm thiểu rủi ro. Bạn có thể đọc các tài liệu chi tiết hơn về các phương pháp bảo mật vật lý và kỹ thuật số trong Phụ lục **A, B, C,** và **D.**

**Sức khỏe Tâm trí và Hỗ trợ Tâm lý - Xã hội:** Làm việc trong điều kiện khó khăn với rủi ro cao có thể gây căng thẳng cho tổ chức và nhân viên. Việc giải quyết tình trạng kiệt sức của nhân viên, căng thẳng liên tục, và bị sang chấn là điều cần thiết để tổ chức có khả năng phục hồi và có tính bền vững. Thay vì nghĩ ngợi về sức khỏe tâm trí sau khi mọi chuyện đã xảy ra, thì các CSO hiện đang bắt đầu tạo ra một không gian để thảo luận cởi mở và hỗ trợ lẫn nhau về tình trạng kiệt sức và sang chấn. Trong một số trường hợp, việc tư vấn cho từng người có thể phù hợp, trong khi ở

## MẸO ĐỂ GIẢM THIỂU RỦI RO

**Xuất hiện** – Việc xuất hiện công khai trong công việc nhân quyền có thể đóng một vai trò mang tính bền vững. Bạn có thể được bảo vệ nhờ vào sự hỗ trợ từ cộng đồng. Nó cũng giúp phân bác ý nghĩ rằng các CSO đang bí mật làm công việc của người nước ngoài.

**Phù hợp với văn hóa địa phương** - Khi chưa thể công khai xuất hiện, thì các nhà hoạt động có thể vượt qua ranh giới bất đồng bằng cách áp dụng các phong tục xã hội hoặc tôn giáo được chấp nhận trong cộng đồng, để chia sẻ tài liệu hoặc thông điệp vận động. Ví dụ, các đám tang công cộng hoặc các lễ hội tôn giáo có thể xem như cơ hội để chia sẻ thông điệp.

**Chia sẻ mối đe dọa** – Các CSO có thể phối hợp để khởi động một chiến dịch hoặc xuất bản một báo cáo nhạy cảm nhằm tránh việc một tổ chức duy nhất bị để ý.

**Đối mặt với mối đe dọa** - Nếu điều đó là an toàn và thiết thực, hãy xây dựng một cuộc đối thoại với các bên vi phạm quyền, nhưng cần tránh việc bị nhốt hoặc bị xâm phạm.

**Tránh mối đe dọa** - Tạm thời ngừng làm công việc đang bị để ý một cách tiêu cực (hoặc giả vờ ngừng làm việc đó). Tạm thời chuyển đến một nơi an toàn hơn.

**Hãy minh bạch cao độ** - Các chính phủ độc tài đang ngày càng nhắm vào các CSO về các khoản phí tài chính/gian lận. Một số CSO minh bạch triệt để tất cả các nguồn tài trợ, cũng như tuân thủ cẩn thận các quy định về CSO như một hình thức tự bảo vệ bản thân.

## CÁC NHÓM NGOÀI LỀ XÃ HỘI ĐỐI MẶT VỚI RỦI RO LỚN HƠN

Những người nắm quyền có thể cô lập, đe dọa và tấn công những người hoạt động nhân quyền thuộc các nhóm bị thiệt thòi, bao gồm phụ nữ, LGBTI\* và những người bảo vệ quyền thiểu số, do danh tính và công việc nhân quyền mà họ đang làm. Các thành viên trong gia đình và cộng đồng có thể cũng kỳ thị người hoạt động, dẫn đến những rủi ro lớn hơn cho những người hoạt động trong lĩnh vực này. Bạn cần phải lưu tâm những yếu tố này khi xây dựng kế hoạch phục hồi. Nhiều nhóm có thể đã phát triển các cơ chế bảo vệ sâu sát, và có thể lấy làm ví dụ cho các nhà hoạt động về cách ứng phó với rủi ro.

những trường hợp khác, các nhóm hỗ trợ lẫn nhau có thể đem lại hiệu quả tốt hơn. Bạn có thể đọc các tài liệu chi tiết hơn về các phương pháp hỗ trợ tâm lý và sức khỏe tâm trí trong **Phụ lục D.**

## BƯỚC 4: PHÁT TRIỂN THÔNG ĐIỆP

Các chiến dịch vận động chính sách hiệu quả sẽ giao tiếp một cách rõ ràng với nhiều nhóm khán giả: các thông điệp công khai nhằm tiếp cận cộng đồng lớn hoặc công chúng nói chung, trong khi thông điệp mục tiêu đưa ra “yêu cầu” đến các bên liên quan cụ thể. Để đạt được kết quả với thông điệp của mình, **bạn phải biết mình muốn nói gì (mục tiêu và yêu cầu) và bạn muốn nói điều đó với ai (đối tượng).**

Để hiệu quả, thông điệp vận động phải liên quan trực tiếp đến khán giả của bạn. Bất kể khán giả bao gồm các quan chức chính phủ, công chúng hay giới truyền thông, khán giả sẽ có xu hướng phản hồi nhiều hơn nếu có sự kết nối trực tiếp. Ví dụ, một bộ trưởng nông nghiệp có thể cởi mở hơn với thông điệp vận động về quyền tiếp cận nguồn nước của địa phương, nếu vấn đề này được đề ra trong bối cảnh một sáng kiến mới do bộ của ông khởi xướng. Tương tự, công chúng thường phản ứng nhanh hơn với những câu chuyện mô tả những người giống họ hoặc những vấn đề mà họ phải đối mặt. Bạn truyền tải thông điệp một cách càng sáng tạo cho đối tượng cụ thể của mình, thì khả năng thành công càng cao.

Chúng ta sẽ thảo luận về việc vận động dựa trên bằng chứng ở phần sau của hướng dẫn này, thông qua các chiến thuật. Điều quan trọng cần nhớ là đôi khi khán giả có thể không bị lay động bởi các dữ kiện và số liệu khó nhằn. Điều này không có nghĩa là bạn nên từ bỏ việc vận động thay đổi dựa trên bằng chứng, thay vào đó, bằng chứng có thể cần phải được truyền tải theo cách tiếp cận tình cảm hơn, chẳng hạn như thông qua một câu chuyện cá nhân.

## BƯỚC 5: CHỌN CHIẾN THUẬT VẬN ĐỘNG

Khi bạn đã xác định được mục đích và chọn một chiến lược, bạn đã sẵn sàng bắt đầu thiết kế các chiến thuật của chiến dịch. **Chiến thuật** của bạn nên thay đổi tùy theo rủi ro trong môi trường mà bạn đang hoạt động.

Xác định **chiến lược** sẽ giúp bạn vẽ ra lộ trình để đạt được mục đích. Các **chiến thuật** bạn chọn phải phản ánh cơ hội, thách thức và rủi ro trong bối cảnh cụ thể của bạn. Đây là những hành động bạn cần tiến hành, nhằm thực hiện chiến lược của mình và đạt được kết quả.

Lựa chọn chiến thuật vận động thường là một hành động cân bằng và không có câu trả lời đúng. Tùy thuộc vào bạn và chiến dịch, bạn cần đưa ra những phán đoán tốt nhất để lựa chọn chiến thuật tốt nhất có thể, dựa trên hiểu biết hiện tại của bạn về bối cảnh, nguồn lực sẵn có và rủi ro.

Hãy tiếp tục đọc và bạn sẽ học được rất nhiều chiến thuật khác nhau. Một số ý tưởng có thể không thực tế trong hoàn cảnh của bạn, nhưng những ý tưởng khác có thể phù hợp. Các chiến lược vận động thành công sẽ sử dụng nhiều hơn một chiến thuật, và có thể cần phải thay đổi chiến thuật nếu bối cảnh hoặc rủi ro thay đổi, hoặc nếu chiến thuật đó không hoạt động như bạn nghĩ.

Trong **Phần 2** của hướng dẫn này, chúng tôi sẽ giải thích và trình bày các trường hợp thành công điển hình nhằm minh họa 10 chiến thuật sau:

- Chiến thuật A.** Chọn một điểm khởi đầu để tạo ảnh hưởng
- Chiến thuật B.** Xác định một vấn đề ít khiêu khích
- Chiến thuật C.** Sử dụng các cơ chế quốc tế hoặc khu vực nhằm gây áp lực lên các cơ quan công quyền
- Chiến thuật D.** Hợp tác với các đồng minh tưởng như bất khả
- Chiến thuật E.** Giải quyết lời vu khống, định kiến và bêu xấu
- Chiến thuật F.** Làm việc với cộng đồng hải ngoại
- Chiến thuật G.** Sử dụng công nghệ số một cách sáng tạo
- Chiến thuật H.** Vận động dựa trên bằng chứng
- Chiến thuật I.** Tranh tụng có chiến lược trong môi trường hạn chế
- Chiến thuật J.** Phản kháng sáng tạo về văn hóa

## BƯỚC 6: THỰC HIỆN VÀ ĐÁNH GIÁ

Những nỗ lực vận động thành công đòi hỏi phải lập kế hoạch, đánh giá và sửa đổi liên tục để giải quyết những vấn đề mới xuất hiện trong suốt chiến dịch. Việc thực hiện một lối tiếp cận tích cực để vận động chính sách sẽ giúp mở ra các cơ hội mới và giúp bộc lộ những điểm yếu trong chiến dịch. Vì tác động của việc vận động thường mang tính tích lũy, có nghĩa là mỗi bước được xây dựng dựa trên các bước trước đó, nên việc chủ động thiết lập các bước đi trong từng thời điểm để đánh giá xem điều gì đang hoạt động hiệu quả và điều gì không hiệu quả là rất quan trọng.

Đồng thời, việc ghi lại những gì bạn đang làm sẽ giúp định hướng quá trình xem xét. Thông tin về các hoạt động trong quá khứ sẽ giúp thông báo và chỉ dẫn cho các hành động trong tương lai. Điều quan trọng là bạn

cần hiểu loại thông tin nào có liên quan và nên thu thập bao nhiêu. Thu thập và sắp xếp dữ liệu có thể là một nỗ lực tiêu tốn nhiều thời gian và tài nguyên, vì vậy, ngay từ đầu bạn nên cân nhắc xem bạn cần thu thập những gì và tại sao.

Điều quan trọng là phải phân biệt giữa **đầu ra** và **kết quả**. Kết quả là hiệu quả của một hoạt động, giúp chiến dịch đạt được mục tiêu của nó. Đây có thể là sự kết hợp giữa thông tin định lượng và định tính. Ví dụ, việc phân phát X số lượng tờ rơi cho công chúng không phải là kết quả tự thân. Số lượng tờ rơi được phát tán là một kết quả quan trọng cần ghi lại, tuy nhiên, nó không cho chúng ta biết bất cứ điều gì về việc liệu hoạt động “phát tờ rơi” có hiệu quả trong việc đưa bạn đến gần hơn với mục tiêu của mình hay không. Tìm kiếm các chỉ số cho bạn biết về hiệu quả là điều rất quan trọng để dẫn hướng cho quy trình của bạn.



*Người Ethiopia vẫy cờ quốc gia và ăn mừng trên đường phố Addis Ababa, khi thủ lĩnh lưu vong của nhóm đối lập Berhanu Nega về nước.*

*Ảnh: YONAS TADESSE / AFP / Getty Images*

## PHẦN 2 CÁC CHIẾN THUẬT VẬN ĐỘNG

Trong phần này, chúng ta sẽ đi sâu hơn về 10 chiến thuật vận động trong không gian bị hạn chế. Các chiến thuật này có thể được sử dụng trong nhiều bối cảnh khác nhau và nên được lựa chọn dựa trên đánh giá của bạn về bối cảnh, các nguồn lực sẵn có, giảm thiểu rủi ro, và nhằm đạt được mục tiêu dự kiến của bạn.



Tấm biển ghi "Vì một nền dân chủ, nơi con người được tự do cất tiếng", Venezuela

Ảnh: Juan Barreto / AFP qua Getty Images

### CHIẾN THUẬT A: CHỌN MỘT ĐIỂM KHỞI ĐẦU ĐỂ TẠO ẢNH HƯỞNG

Trong những bối cảnh hạn chế, việc vận động sẽ khác với các chiến dịch pháp lý và lập pháp điển hình mà bạn có thể thấy trong một nền dân chủ. Hãy nghĩ về các "điểm khởi đầu" cho việc vận động của bạn: các tổ chức hoặc cá nhân có thể sẵn sàng lắng nghe hoặc thậm chí hành động. Ví dụ: thay vì một chiến dịch vận động nhắm vào các thành viên của quốc hội, một điểm khởi đầu thay thế có thể là xây dựng mối quan hệ với một quan chức cấp trung đồng cảm với vấn đề của bạn. Một điểm khởi đầu khác có thể là tạo ra sự hỗ trợ từ các tổ chức truyền thống như những người lớn tuổi và các nhà lãnh đạo tôn giáo. Sau cùng, những người này sẽ có ảnh hưởng đến những người ra quyết định và công chúng. Chiến lược này tập trung vào câu hỏi **ai là người mà bạn cần nhắm tới để tạo ra sự thay đổi** và đạt được mục đích của bạn.

Các tổ chức xã hội dân sự trong bối cảnh hạn chế thường muốn thay đổi chính sách cấp quốc gia, với hy vọng có thể loại bỏ những trở ngại và đe dọa đối với các hoạt động, nhân viên, và cộng đồng của họ. Tuy nhiên, khi việc vận động chính sách cấp quốc gia khó đạt được hoặc quá nguy hiểm, thì việc vận động chính sách có thể được thực hiện ở các cấp độ khác. Chính quyền địa phương, tỉnh và khu vực có thể dễ dàng tiếp cận và tác động hơn. Họ có thể nắm trong tay một mức độ quyền hạn nhất định có thể giúp ích cho bạn.

#### CHIẾN THUẬT NÀY GIÚP CÁC CSO:

- Nhận được sự hỗ trợ từ các cấp khác nhau của quá trình ra quyết định.
- Xây dựng uy tín thông qua sự tham gia cơ sở ở cấp địa phương.
- Tạo ra các kết quả tích cực mà về sau có thể ảnh hưởng đến việc ra quyết định ở cấp quốc gia.
- Trong một hệ thống phi tập trung, việc tiếp cận với chính quyền địa phương hoặc khu vực có thể mở ra nhiều cơ hội hơn cho các tổ chức xã hội dân sự làm việc.

## TRƯỜNG HỢP 2: TIẾP CẬN CÁC QUAN CHỨC ĐỊA PHƯƠNG Ở KHU VỰC NGƯỜI KURD ĐÔNG BẮC SYRIA

Kể từ năm 2011, các tổ chức xã hội dân sự của Syria đã phải đối mặt với các cuộc tấn công từ cả chính phủ Syria lẫn các nhóm vũ trang khác đang cảm thấy bị đe dọa bởi những người ủng hộ các vấn đề nhân quyền. Ngay cả trong bối cảnh tương đối nhẹ nhàng hơn tại khu vực người Kurd ở Đông Bắc Syria vào năm 2017, các tổ chức xã hội dân sự cũng phải đối mặt với nhiều hạn chế và can thiệp. Vào tháng 11/2017, chính quyền địa phương của người Kurd đã sử dụng luật NGO mới để rút giấy phép của hơn 50 tổ chức xã hội dân sự mà không hề giải thích.



**MỤC ĐÍCH:** Khiến cho chính quyền và cộng đồng địa phương chấp nhận các công việc nhân quyền hơn, và cho phép các tổ chức xã hội dân sự hoạt động mà không bị cản trở.



**CHIẾN LƯỢC:** Vào năm 2018, một tổ chức nhân quyền người Kurd-Syria làm việc về vấn đề này đã phát triển một chiến lược, trong đó họ tác động đến các quan chức chính phủ trong việc giám sát việc áp dụng luật, nhằm chấm dứt nạn quấy rối tùy tiện của chính quyền đối với các tổ chức xã hội dân sự.



**CHIẾN THUẬT:** Tổ chức này nhận ra rằng họ sẽ không làm được gì với các thành viên cấp cao của Bộ, vì vậy họ đã **xác định các điểm khởi động thay thế ở cấp địa phương**. Họ phát triển mối quan hệ với các quan chức chính quyền địa phương được giao nhiệm vụ giám sát NGO và các thành viên hội đồng địa phương. Thông qua một loạt hội thảo với cả CSO và các quan chức, tổ chức này đã có thể cho các quan chức của bộ thấy rằng chính quyền đã vượt quá thẩm quyền của mình, trong đó có dẫn chiếu các quy định của địa phương. Bằng cách hướng tới một cuộc trò chuyện không đối đầu, dựa trên các chuẩn mực nhân quyền quốc tế (luật pháp và các thực hành tiêu chuẩn), tổ chức này đã có thể tạo ra sự thay đổi.



**TÁC ĐỘNG:** Sau việc tham gia mang tính chiến lược và xây dựng mối quan hệ này, chính quyền cấp địa phương có liên quan đã đảo ngược quyết định của họ đối với 5 tổ chức CSO. Giấy phép của 5 tổ chức này đã được khôi phục và họ có thể tiếp tục hoạt động. ■



Đào tạo vận động ở Hassekeh, khu vực người Kurd ở Syria.  
 Ảnh: Fraternity Foundation for Human Rights

### TRƯỜNG HỢP 3: THÁCH THỨC CÁC LUẬT LỆ HẠN CHẾ Ở CONGO

Kể từ năm 2017, tình hình của các CSO ở Cộng hòa Dân chủ Congo (DRC) ngày càng xấu đi khi cảnh sát và cơ quan an ninh tấn công các CSO, các nhà hoạt động bị đe dọa, bắt giữ tùy tiện và thậm chí là ám sát có chủ đích. Chính quyền ngày càng đàn áp dữ dội những lời chỉ trích, và vào năm 2017, họ đã đề xuất một đạo luật áp đặt những hạn chế nặng nề hơn đối với xã hội dân sự.

**MỤC ĐÍCH:** Tạo ra một môi trường thuận lợi cho xã hội dân sự hoạt động mà không phải đối mặt với sự đe dọa, bạo lực hoặc sự can thiệp từ chính quyền.

**CHIẾN LƯỢC:** Một tổ chức xã hội dân sự địa phương đã đưa ra sáng kiến nhằm bãi bỏ các luật lệ hạn chế xã hội dân sự, đồng thời xây dựng sự hỗ trợ của cộng đồng cho xã hội dân sự.

**CHIẾN THUẬT:** Do khó có thể gây ảnh hưởng đến chính trị cấp quốc gia, tổ chức này đã quyết định **nhắm đến các nghị sỹ ở cấp địa phương** để họ ủng hộ việc đình chỉ dự thảo luật. Tổ chức này quyết định tập trung vào hai tỉnh để biến động nhất, Bắc và Nam Kivu, nơi mà các mối đe dọa đối với CSO là lớn nhất. Từ tháng 5 đến tháng 9 năm 2017, tổ chức này đã hỗ trợ **tạo ra hai chương trình cấp tỉnh cho 48 tổ chức CSO** để phối hợp vận động chống lại dự luật. Họ đã tập hợp sáu nhóm để tổng hợp thông tin từ các nhà hoạt động bị chính quyền nhắm tới. Kết quả này được sử dụng trong các chiến dịch truyền thông và trong các cuộc họp với các quan chức cấp tỉnh và địa phương.

**TÁC ĐỘNG:** Trong một khoảng thời gian tương đối ngắn, tổ chức này đã rất ngạc nhiên khi chứng kiến **những thay đổi trong thái độ của các cảnh sát**, những người bắt đầu giám sát các cuộc họp của CSO một cách ôn hòa, thay vì ngăn cấm. Sự ủng hộ của công chúng đối với xã hội dân sự cũng tăng lên nhờ chiến dịch truyền thông, và nhiều công dân đã đóng cửa các cửa hàng và văn phòng của họ để thể hiện **sự đoàn kết với các cuộc tuần hành ôn hòa mà tổ chức này kêu gọi**. Bằng cách tập trung ở cấp địa phương và duy trì các mục tiêu đã định, tổ chức này đã có thể đạt được kết quả thực sự. Mối đe dọa về luật pháp hạn chế đối với NGO vẫn còn đó, nhưng tổ chức này đã có thể ngăn chặn những bước đi ban đầu. ■



Họp báo về xã hội dân sự ở Cộng hòa Dân chủ Congo  
Ảnh: MONUSCO Photos

## CHIẾN THUẬT B: XÁC ĐỊNH MỘT VẤN ĐỀ ÍT KHIÊU KHÍCH

### TRONG CÁC MÔI TRƯỜNG HẠN CHẾ, CHIẾN THUẬT NÀY GIÚP CÁC CSO:

- Tham gia vào các vấn đề nhân quyền theo những cách không trực tiếp thách thức chính quyền
- Xây dựng mối quan hệ với những người ra quyết định để về sau có thể thảo luận các vấn đề nhạy cảm hơn
- Thiết lập uy tín và sự hỗ trợ từ các cộng đồng địa phương về các vấn đề ảnh hưởng đến cuộc sống hàng ngày của họ

Trong một số bối cảnh, việc giải quyết một vấn đề chính trị nhạy cảm trong một chiến dịch liên quan nhiều hơn đến nhu cầu xã hội hoặc kinh tế có thể là một cách hiệu quả để tiến hành vận động. Nhiều cộng đồng trên thế giới đã thành công trong việc lồng ghép các yêu cầu về các quyền

dân sự và chính trị cơ bản (chẳng hạn như quyền hội họp và lập hội hòa bình) với việc vận động cho các vấn đề “nhẹ nhàng hơn”, chẳng hạn tiếp cận các dịch vụ xã hội như chăm sóc sức khỏe và giáo dục.

Trong không gian bị hạn chế trầm trọng, việc chọn các vấn đề kinh tế hoặc xã hội có thể là một cách ít khó khăn hơn, nhằm mở ra các cuộc tranh luận rộng rãi về sự tham gia của người dân, tính minh bạch và trách nhiệm giải trình. Chiến thuật này đặc biệt hữu ích trong việc xây dựng mối quan hệ với các quan chức, những người ra quyết định và các nhà lãnh đạo cộng đồng, mà sau này họ có thể đóng vai trò quan trọng giúp đạt được các mục tiêu vận động khác. Ngoài ra, khi rất nhiều nhu cầu cơ bản của người dân chưa được đáp ứng, thì việc chọn các vấn đề về quyền kinh tế và xã hội là hướng đi cụ thể để các tổ chức nhân quyền có thể kết nối với cộng đồng địa phương và xây dựng uy tín.

Các cuộc biểu tình lớn ở Brazil về vấn đề giao thông công cộng

Ảnh: Tânia Rêgo





## TRƯỜNG HỢP 4: “CHIẾM NHÀ VỆ SINH” VÌ NỮ QUYỀN TẠI TRUNG QUỐC

Phong trào nữ quyền ở Trung Quốc đã phải trải qua một cuộc chiến khó khăn; các nhóm bảo vệ nữ quyền làm việc về các vấn đề mang tính đối kháng thường bị chỉ trích là theo phương Tây, và họ đã phải vật lộn để được tín nhiệm. Mạng xã hội ngày càng phát triển đã tạo ra một nền tảng rất lớn để thúc đẩy nhu cầu bình đẳng và thách thức chế độ gia trưởng độc đoán, song các nhóm nữ quyền cũng phải rất vất vả để kết nối với các nhóm phụ nữ bên ngoài giới tinh hoa, và để chuyển tải các đòi hỏi về đối xử bình đẳng thành một cái gì đó hữu hình và thiết thực. Đồng thời, trong bối cảnh mà việc thách thức chính quyền về vấn đề nhân quyền là cực kỳ nguy hiểm, thì việc vô cùng quan trọng là phải tìm ra những cơ hội hoạt động nào không đặt các nhà vận động vào tình thế rủi ro. Trong những năm gần đây, một số nhà hoạt động nữ quyền Trung Quốc - hầu hết đều là những phụ nữ thẳng thắn, hiểu biết về mạng xã hội ở độ tuổi 20 - đã khởi xướng các chiến dịch sáng tạo để phản đối chủ nghĩa sô-van nam giới đang hoành hành trong xã hội Trung Quốc đương đại.



**MỤC ĐÍCH:** Nâng cao nhận thức về tác động của chế độ phụ hệ và thúc đẩy các hành động ủng hộ nữ quyền.



**CHIẾN LƯỢC:** Kết nối với người dân Trung Quốc và xây dựng sự ủng hộ diện rộng ở cấp cơ sở đối với việc trao quyền cho nữ giới.



**CHIẾN THUẬT:** Vào năm 2012, một nhóm nhà hoạt động nữ quyền trẻ tuổi đã quyết định chọn một vấn đề không gây tranh cãi và áp dụng tính hài hước để xây dựng tình đoàn kết giữa những người có liên quan đến nhu cầu bình quyền cho nữ giới. Nhà hoạt động nữ quyền nổi tiếng Li Tingting đã lãnh đạo 20 phụ nữ cùng chiếm đóng các phòng vệ sinh nam, như một cách để thể hiện nhu cầu rằng cần có thêm nhiều phòng vệ sinh công cộng cho nữ giới. Lần “chiếm đóng” đầu tiên xảy ra ở Quảng Châu vào ngày 19 tháng 2 năm 2012 và một cuộc “chiếm đóng” khác được tổ chức ở Bắc Kinh một tuần sau đó. Trong chiến dịch này, Li sử dụng “nghệ thuật trình diễn” vui vẻ để nâng cao nhận thức về các vấn đề nữ quyền.<sup>2</sup>



**TÁC ĐỘNG:** Phong trào lan truyền trên Weibo, một nền tảng giống như Twitter ở Trung Quốc, và thu hút sự chú ý của giới truyền thông cả trong nước lẫn quốc tế. Cuối cùng, truyền thông địa phương đưa tin rằng sau cuộc chiếm đóng thì các quan chức tỉnh ở Quảng Châu đã phản ứng bằng cách đồng ý tăng số lượng nhà vệ sinh dành cho phụ nữ lên 50%. Mặc dù việc vận động theo hướng sáng tạo như vậy đã đạt được kết quả, nhưng cũng không phải là không có rủi ro - Li đã bị sách nhiễu và giam giữ vào cuối năm 2015, nhưng cuối cùng vẫn tiếp tục hoạt động của mình. ■



Li Tingting nói chuyện với các phóng viên

Ảnh: China File

<sup>2</sup> <https://asiasociety.org/blog/asia/li-maizi-chinas-feminist-five-speaks-out-about-detention>

## CHIẾN THUẬT C: SỬ DỤNG CÁC CƠ CHẾ QUỐC TẾ HOẶC KHU VỰC NHẪM GÂY ÁP LỰC LÊN CÁC CƠ QUAN CÔNG QUYỀN

### CHIẾN THUẬT NÀY GIÚP CÁC CSO:

- Gây áp lực lên các chính quyền cấp quốc gia để duy trì các nghĩa vụ nhân quyền của họ
- Thu hút sự chú ý của giới truyền thông quốc tế và quốc gia đến các vấn đề nhân quyền hoặc không gian dân sự

Trong nhiều trường hợp, các cơ quan chức năng của chính quyền vi phạm các quyền và vi phạm sự tự do của người dân, mặc dù họ đã ký các hiệp định quốc tế và hứa hẹn duy trì các tiêu chuẩn đó. Khi các chính quyền quốc gia không duy trì nghĩa vụ của mình, các tổ chức xã hội dân sự và các nhà hoạt động thường sử dụng các quy trình quốc tế hoặc khu vực để gây áp lực quốc tế lên chính quyền của họ.



Mặc dù cẩm nang này khuyến khích các tổ chức xã hội dân sự sử dụng các chiến thuật trong nước và nhắm vào các tác nhân trong nước, nhưng đôi khi việc viện dẫn một tổ chức quốc tế hoặc khu vực vẫn có thể tạo ra tác động lớn.

Chiến thuật này bao gồm việc sử dụng Hội đồng Nhân quyền Liên hợp quốc (UNHRC), các Công ước của Liên hợp quốc hoặc các Thủ tục đặc biệt của Liên hợp quốc để gây áp lực lên các chính phủ quốc gia. Có nhiều cách để sử dụng UNHRC, chẳng hạn như vận động cho một nghị quyết hoặc một tuyên bố thúc đẩy hành động của các quốc gia thành viên hoặc của Cao ủy Nhân quyền Liên hợp quốc tại một trong ba phiên họp hàng năm. Các CSO cũng có thể sử dụng quy trình Kiểm định Định kỳ Phổ quát (UPR). UPR đánh giá tình hình nhân quyền của tất cả 193 quốc gia thành viên Liên hợp quốc mỗi 5 năm một lần và đưa ra các khuyến nghị cụ thể để cải thiện. Các thông tin hữu ích về cách tham gia vận động tại Hội đồng Nhân quyền được đăng tải ở ISHR ([www.ishr.ch](http://www.ishr.ch)) và UPR Info ([www.upr-info.org](http://www.upr-info.org)).

Bên ngoài hệ thống Liên hợp quốc, còn có một số tổ chức khu vực liên quan có thể gây áp lực lên một quốc gia vi phạm. Đặc biệt, đưa hồ sơ nhân quyền của một chính phủ lên Tòa án Nhân quyền châu Âu, Ủy ban Nhân quyền Liên Mỹ (IACHR) hoặc Ủy ban Nhân quyền châu Phi có thể là một phương pháp hiệu quả. Ở các quốc gia mà hệ thống tư pháp không đáng tin cậy hoặc không công bằng, việc sử dụng một trong các tòa án khu vực này có thể giúp củng cố các tiêu chuẩn được quốc tế chấp nhận.

Việc tương tác với các nhà ngoại giao và đại sứ quán cũng là một phần quan trọng của quá trình vận động chính sách. Hoa Kỳ và các phái đoàn châu Âu có một nhân viên cụ thể làm việc về các vấn đề nhân quyền, mà bạn có thể gặp gỡ để thảo luận về các mối quan tâm nhân quyền. Họ có thể đem các vấn đề nhân quyền ra thảo luận với chính phủ quốc gia cũng như ở cấp quốc tế thông qua các tổ chức nêu ra bên trên.

Để hiệu quả, bạn nên sử dụng các cơ chế khu vực hoặc quốc tế, đồng thời kết hợp với các công việc tập trung vào các vấn đề trong nước của bạn. Nếu các chiến thuật vận động tại khu vực hoặc quốc tế không được phối hợp trong một chiến lược rộng lớn hơn, rất có thể những nỗ lực đó chỉ là sự trao đổi có giá trị giữa các nhà ngoại giao và các tổ chức xã hội dân sự, nhưng lại không dẫn đến các thay đổi thực sự. Điều quan trọng là chiến lược của bạn phải liên kết được các hành động quốc tế với mục đích vận động trong nước.

## TRƯỜNG HỢP 5: ỦY BAN CHÂU PHI VÀ LUẬT BẢO VỆ CÁC NHÀ HOẠT ĐỘNG Ở MALI

Sau nhiều năm bất ổn và bạo lực ở Mali, Thỏa thuận về Hòa bình và Hòa giải đã được ký kết vào năm 2015 giữa các cơ quan chính phủ, một liên minh nổi dậy từ phía bắc và một liên minh vũ trang ủng hộ chính phủ. Bất chấp hiệp định hòa bình, Liên hợp quốc phát hiện ra rằng có đến hơn 600 trường hợp vi phạm và lạm dụng nhân quyền đã xảy ra trong 18 tháng sau khi ký kết hiệp định. Trong bối cảnh cuộc xung đột đang diễn ra ở Mali, những người bảo vệ nhân quyền cũng đang gặp phải các cuộc tấn công có chủ đích. Sự bất ổn nói chung gây nguy hiểm cho công việc của những người bảo vệ nhân quyền, những người đang phải vật lộn để hoạt động trong một bầu không khí sợ hãi với đầy rẫy những đe dọa và bạo lực mà không ai bị trừng phạt.

**MỤC ĐÍCH:** Tăng cường bảo vệ những người bảo vệ nhân quyền bằng cách giới thiệu một khuôn khổ tư pháp công nhận tính hợp pháp của họ, và đảm bảo rằng các nhà hoạt động nhân quyền có thể làm việc trong một môi trường an toàn mà không sợ bị tấn công hoặc trả thù.

**CHIẾN LƯỢC:** Vận động để thông qua dự luật bảo vệ nhân quyền tại quốc hội Mali nhằm đảm bảo việc bảo vệ và thúc đẩy những người hoạt động nhân quyền.

**CHIẾN THUẬT:** Xã hội dân sự Mali đã sử dụng các cơ chế quốc tế và khu vực để gây áp lực buộc cơ quan lập pháp quốc gia của họ thông qua luật bảo vệ nhân quyền. Xã hội dân sự ở châu Phi cận Sahara đã làm việc với các cơ chế nhân quyền quốc tế để phát triển một bộ tiêu chuẩn nhằm bảo vệ những người bảo vệ nhân quyền. Bộ tiêu chuẩn này có thể được Ủy ban châu Phi thông qua, từ đó thiết lập nên một tiền lệ mới trong khu vực. Bộ tiêu chuẩn này đảm bảo rằng những người bảo vệ nhân quyền được tham gia với các tổ chức quốc tế và nhận tài trợ; nhà ở và văn phòng của họ là bất khả xâm phạm; và đưa ra các quy định đặc biệt khác cho những người bảo vệ nữ quyền và những người bảo vệ quyền của người khuyết tật.<sup>3</sup> Sau khi các tiêu chuẩn này được Ủy ban châu Phi thông qua - và được xây dựng dựa trên tiền lệ do Cote d'Ivoire và Burkina Faso đặt ra - nó đã mở ra con đường cho các CSO của Mali để gây áp lực buộc quốc gia họ phải tạo ra một khuôn khổ tương tự. Để đảm bảo thành công của dự luật, một liên minh các tổ chức xã hội dân sự địa phương và các tổ chức phi chính phủ quốc tế đã hợp tác để nâng cao nhận thức của cộng đồng về dự luật, đồng thời khuyến khích các cử tri thúc đẩy các nghị sĩ của họ thông qua dự luật này. Để làm được điều đó, họ đã chạy một chiến dịch với một trạm phát thanh địa phương có quan hệ đối tác với 56 kênh radio, từ đó phổ biến các câu chuyện về các nhà hoạt động nhân quyền bằng sáu thứ tiếng. Liên minh này cũng tạo điều kiện cho các cuộc họp với các nghị sĩ để nêu bật những thách thức mà các nhà hoạt động nhân quyền phải đối mặt - đặc biệt là những người làm việc về các vấn đề quyền đất đai.

**TÁC ĐỘNG:** Vào tháng 12 năm 2017, quốc hội ở Mali đã thông qua một dự luật đảm bảo việc bảo vệ và yểm trợ những người bảo vệ nhân quyền. Chỉ vài năm trước đây, không ai có thể nghĩ tới một bộ luật như vậy, song giờ đây luật này đã được mô phỏng theo tiêu chuẩn khu vực mà xã hội dân sự đã vận động trong bối cảnh Ủy ban Nhân quyền châu Phi. Nhờ các tổ chức xã hội dân sự địa phương và quốc tế vận động, quốc hội Mali đã củng cố dự luật do chính phủ đệ trình bằng cách đưa ra các biện pháp bảo vệ cụ thể cho các nhà hoạt động nữ quyền vì tính đặc thù của các mối đe dọa mà họ phải đối mặt, bao gồm bạo lực tình dục, kỳ thị và phân biệt đối xử, cũng như các nhà hoạt động bảo vệ quyền của người khuyết tật. ■



Mạng lưới những người bảo vệ nhân quyền ở Mali tổ chức hội thảo

Ảnh: Liên quân Malienne des Défenseurs des Droits Humains du Mali (COMADDH)

3 <https://www.civicus.org/documents/reports-and-publications/SOCS/2018/socs-2018-year-in-review-dec-en.pdf>

## TRƯỜNG HỢP 6: ỦY BAN NHÂN QUYỀN LIÊN CHÍNH PHỦ ASEAN (AICHR)

Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) đã thành lập Ủy ban Nhân quyền Liên chính phủ (AICHR) vào năm 2009 để đóng vai trò là tổ chức nhân quyền khu vực bao trùm ở châu Á. Đó có vẻ là một sáng kiến hay, nhưng các tổ chức xã hội dân sự đã lo ngại về tính độc lập của cơ quan này vì các quốc gia thành viên ASEAN chủ động chọn ra 10 đại diện của AICHR. Các chính phủ ASEAN đã chống lại cơ chế tham vấn và lựa chọn minh bạch. Do đó, các đại diện của AICHR tin rằng họ chỉ chịu trách nhiệm trước chính phủ, những người chọn họ chứ không phải người dân. Cho đến nay, các đại diện của AICHR đã tránh giải quyết các vấn đề nhân quyền cấp bách nhất trong khu vực, chẳng hạn như cuộc khủng hoảng Rohingya và các vụ giết người không thông qua xét xử ở Philippines, bằng cách viện cớ rằng họ không thể can thiệp vào chủ quyền của một quốc gia thành viên khác. Điều này làm giảm hiệu quả của ủy ban nhân quyền vì nó đang né tránh những vấn đề nhân quyền quan trọng nhất.

**MỤC ĐÍCH:** Đảm bảo các mối quan tâm về nhân quyền ở châu Á được cơ chế khu vực giải quyết một cách thỏa đáng.

**CHIẾN LƯỢC:** Thúc đẩy các quốc gia ASEAN mở rộng tính độc lập của AICHR và để tổ chức này thực hiện vai trò có ý nghĩa hơn trong việc bảo vệ nhân quyền.

**CHIẾN THUẬT:** FORUM-ASIA, một tổ chức nhân quyền có trụ sở tại Bangkok đã giúp xây dựng một liên minh CSO để phát triển cơ chế lựa chọn đại diện AICHR, bao gồm các chỉ số cụ thể để đo lường tính độc lập của các ứng viên AICHR. Liên minh CSO sau đó đã bắt đầu đối thoại với Bộ Ngoại giao ASEAN, Ban Thư ký ASEAN và AICHR. Họ đã tiếp cận với từng quốc gia cụ thể với các Bộ Ngoại giao liên quan, cùng với các cơ quan truyền thông ở Indonesia, Malaysia và Thái Lan để thúc giục các quốc gia này ủng hộ lời kêu gọi cho một quá trình lựa chọn độc lập.

FORUM-ASIA và các đối tác của họ đã bắt đầu một chiến dịch vận động được xây dựng dựa trên việc đánh giá hiệu quả hoạt động hàng năm của FORUM-ASIA về AICHR; trong đó liên tục đề cập tới khuyến nghị kêu gọi một quá trình lựa chọn mở và độc lập của các đại diện AICHR, mà chỉ mới có Indonesia đã thực hiện. ►

**TÁC ĐỘNG:** Tận dụng làn sóng cải cách ở Malaysia, cũng như áp lực truyền thông ở Thái Lan và Indonesia, FORUM-ASIA và các tổ chức thành viên đã thành công trong việc thúc đẩy các chính phủ ASEAN cam kết thực hiện một quá trình lựa chọn những người đại diện AICHR theo hướng xã hội dân sự và minh bạch hơn. Những nỗ lực của họ đã đạt được một số kết quả rõ ràng. Hiện tại, 30% đại diện của AICHR được lựa chọn thông qua quy trình minh bạch hơn, và họ cũng đại diện độc lập cho các mối quan tâm của giới CSO. Năm 2019, các Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN đã ủy nhiệm việc xem xét Điều khoản tham chiếu (ToR) của AICHR để tăng cường cơ chế bảo vệ của nó, nhằm giải quyết cuộc khủng hoảng Rohingya. AICHR đã mất mười năm để thiết lập một quy trình để xem xét ToR. Ngoài ra, các đại diện AICHR từ Indonesia và Malaysia đang tham vấn các cơ chế của Liên hợp quốc để tổ chức đối thoại khu vực về Tự do ngôn luận vào năm 2019, một cuộc thảo luận chưa hề xảy ra trước khi có chiến dịch của FORUM-ASIA. ■



Đối thoại Cấp cao giữa AICHR và các đại diện xã hội dân sự.  
Ảnh: FORUM-ASIA

## CHIẾN THUẬT D: HỢP TÁC VỚI CÁC ĐỒNG MINH TƯỞNG NHƯ BẤT KHẢ

### CHIẾN THUẬT NÀY GIÚP CÁC CSO:

- Xây dựng liên minh với các tác nhân bên ngoài “vùng an toàn” của bạn, những người có thể giúp bạn tiếp cận những bên có ảnh hưởng
- Nhận được sự bảo vệ chính trị và được công chúng chấp nhận rộng rãi hơn đối với các nỗ lực vận động
- Chống lại cách tiếp cận “chia để trị” của các tổ chức chính phủ / phi chính phủ

Xây dựng một liên minh đa dạng là phương pháp vận động tốt nhất ở mọi nơi trên thế giới. Nhưng khi bạn đang làm việc trong một bối cảnh hạn chế, việc giành được sự ủng hộ của các nhóm vốn không mấy khi ủng hộ cộng đồng nhân quyền có thể đóng vai trò rất quan trọng đối với một

chiến dịch vận động. Nhờ có sự hỗ trợ của một nhóm nào đó có mối quan hệ chặt chẽ với chính phủ, bạn có thể hoạt động hiệu quả hơn và được bảo vệ. Chúng ta thường coi một đồng minh là một cá nhân hoặc một tổ chức có khả năng hỗ trợ cho vấn đề của bạn. Chiến thuật được trình bày dưới đây khuyến khích bạn tìm kiếm những người ủng hộ tưởng như bất khả mà bạn và họ có một vài mối quan tâm chung. Đây có thể là một hiệp hội kinh doanh, một tổ chức tôn giáo, một đảng phái chính trị, một liên minh bộ lạc, hoặc một giải đấu thể thao lớn.

Bối cảnh hạn chế đòi hỏi các CSO phải tham gia vào các mối quan hệ đối tác phức tạp để tìm kiếm càng nhiều hỗ trợ càng tốt mà họ sẽ cần đến trong quá trình vận động. Bạn hãy sử dụng lại bản đồ các bên liên quan mà bạn đã vẽ ra, từ đó xác định các nhóm hoặc cá nhân có thể có lợi ích chung với bạn, ngay cả khi mục đích cuối cùng của bạn không phải là điều họ quan tâm nhất. Tùy thuộc vào rủi ro trong từng bối cảnh cụ thể, việc mở rộng mạng lưới của bạn có thể giúp bạn tiến gần hơn đến mục đích của mình.



21 tổ chức tham gia vào một chiến dịch chung nhằm kêu gọi chấm dứt bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em ở Dhaka, Bangladesh

Ảnh: UN Women / Saikat Majumdar

## TRƯỜNG HỢP 7: LIÊN MINH CÁC DOANH NGHIỆP MAY MẶC Ở CAMPUCHIA

Ở Campuchia, các tổ chức xã hội dân sự và các nhà hoạt động nhân quyền phải đối mặt với một chế độ thù địch và áp chế, đã đàn áp một cách có hệ thống mọi bất đồng đối với chế độ cầm quyền kéo dài ba thập kỷ của Thủ tướng Hun Sen. Trước cuộc bầu cử quốc hội vào năm 2018, chính quyền đã đẩy mạnh chiến dịch nhằm bịt miệng xã hội dân sự, phe đối lập và các phương tiện truyền thông độc lập. Trong bối cảnh này, không gian để khẳng định các quyền tự do cơ bản về biểu đạt, lập hội, và hội họp là vô cùng hạn chế. Chính quyền đã xây dựng một mạng lưới hiệu quả gồm các luật, quy định và phán quyết của tòa án nhằm hạn chế không gian hoạt động của xã hội dân sự độc lập. Một vài điểm có hại nhất bao gồm Luật Hiệp hội và Tổ chức Phi chính phủ (LANGO) và Luật Công đoàn, vốn giới hạn khả năng liên kết, tập hợp, và vận hành của các tổ chức xã hội dân sự và công đoàn.

**MỤC ĐÍCH:** Để đảo ngược bối cảnh hạn chế, nhằm giúp xã hội dân sự, truyền thông độc lập và liên đoàn lao động có thể hoạt động mà không bị cản trở theo luật Campuchia.

**CHIẾN LƯỢC:** Tận dụng áp lực quốc tế đối với chính quyền Campuchia, và tăng “chi phí” cho chính quyền nếu họ muốn duy trì các chính sách hạn chế đối với xã hội dân sự độc lập, liên đoàn lao động và cơ quan truyền thông.

**CHIẾN THUẬT:** Xã hội dân sự trong nước và quốc tế đã thành công trong việc kêu gọi các công ty đa quốc gia - một đồng minh không mấy chắc chắn - trong việc thúc đẩy các can thiệp có chủ đích để bảo vệ không gian dân sự. Trong nhiều năm, các tổ chức quyền lao động và các CSO khác đã làm việc để thiết lập mối quan hệ với các thương hiệu may mặc quốc tế, chẳng hạn như H&M và Adidas, nhằm cải thiện các tiêu chuẩn lao động cơ bản theo luật Campuchia. Năm 2017, những nỗ lực này đã dẫn đến một lá thư của Hiệp hội May mặc và Giày dép Hoa Kỳ (AAFA) gửi đến Thủ tướng Hun Sen nêu rõ lo ngại của họ về việc thể chế dân chủ ở Campuchia bị xói mòn. Các tổ chức xã hội dân sự địa phương tiếp tục thu hút các thương hiệu quốc tế tham gia để trực tiếp nêu mối quan tâm của họ với chính quyền Campuchia.

**TÁC ĐỘNG:** Vào đầu năm 2018, khi chính quyền đưa ra cáo buộc rằng các nhà hoạt động vì quyền lao động phạm tội hình sự với động cơ chính trị, các công ty may mặc đã lên tiếng bày tỏ mối quan ngại cụ thể của họ. Kết quả là Bộ Lao động đã yêu cầu tòa án hủy bỏ mọi cáo buộc đối với ba nhà hoạt động nổi tiếng “nhằm đảm bảo quyền tự do hội họp”. Vào tháng 10 năm 2018, AAFA và Hiệp hội Lao động Công bằng đã họp với chính quyền để bày tỏ lo ngại về quyền của người lao động ở Campuchia, và đặc biệt thúc giục chính quyền sửa đổi Luật Công đoàn 2016 còn nhiều hạn chế. Các tổ chức xã hội dân sự và liên đoàn lao động Campuchia vẫn còn phải đi một chặng đường dài để thiết lập lại các quyền tự do cơ bản, nhưng nỗ lực của họ nhằm tận dụng tiếng nói của doanh nghiệp để gây tác động lên chính quyền là một chiến lược đầy hứa hẹn. ■



Công nhân Campuchia biểu tình đòi công bằng xã hội - Phnom Penh, Campuchia

Ảnh: IDWF

## TRƯỜNG HỢP 8: LUẬT NGO CỦA ARMENIA VÀ SỰ HỖ TRỢ CỦA ĐẢNG ĐỐI LẬP

Vào năm 2014, Tổng thống Serzh Sargsyan của Armenia đột ngột rời khỏi Liên minh châu Âu để gia nhập Liên minh Kinh tế Á-Âu do Nga liên kết. Các nhóm xã hội dân sự lo ngại động thái này sẽ dẫn đến một chiến dịch chống lại các tổ chức xã hội dân sự không ủng hộ các chính sách của Nga, như các trường hợp đã xảy ra ở Nga, Belarus và Kazakhstan. Như dự đoán, vào đầu năm 2015, một chiến dịch truyền thông tiêu cực tuy chậm nhưng đều đặn đã được khởi động để chống lại các tổ chức phi chính phủ Armenia, mà khả năng cao là do các chuyên gia và nhà báo Nga đứng sau, và chiến dịch này được đăng trên các phương tiện truyền thông Armenia. Việc này đã phát triển thành một chiến dịch lớn chống lại các tổ chức phi chính phủ, mà đứng sau là các cơ quan truyền thông của Nga liên kết với chính quyền Armenia đang cố gắng thúc đẩy các định kiến rằng các tổ chức phi chính phủ là “đặc vụ nước ngoài”. Trong bối cảnh đó, Bộ Tư pháp Armenia đã đưa ra một dự thảo luật NGO đầy khó khăn và hạn chế. Luật hiện hành đã yêu cầu các NGO phải báo cáo đầy đủ cho chính phủ, nhưng dự luật NGO mới thậm chí còn đi xa hơn. Nó sẽ yêu cầu các tổ chức phi chính phủ phải gửi tên và thông tin chi tiết của những người tham gia, nhân viên và người thụ hưởng. Dự luật được đề xuất cũng có kế hoạch dán nhãn bất kỳ tổ chức phi chính phủ nào nhận tài trợ nước ngoài là đặc vụ nước ngoài.



**MỤC ĐÍCH:** Bảo vệ quyền của các tổ chức phi chính phủ Armenia được hoạt động tự do mà không bị chính phủ can thiệp quá mức.



**CHIẾN LƯỢC:** Khởi động một chiến dịch trên diện rộng, nhằm chống lại luật NGO do Bộ Tư pháp Armenia đề xuất.



**CHIẾN THUẬT:** Để đảo ngược nỗ lực này, một trong những tổ chức xã hội dân sự hàng đầu của Armenia - Trung tâm Phân tích về Toàn cầu hóa và Hợp tác Khu vực (ACGRC) - đã khởi xướng một chiến dịch sửa đổi luật. Xã hội dân sự đã thống nhất việc phản đối dự luật, nhưng họ cần các đồng minh khác có thể thúc đẩy áp lực chính trị. ACGRC nhận thấy rằng điều cần thiết là phải có các nghị sĩ đối lập đứng về phía họ để nói lên những lo ngại này tại Quốc hội. Các tranh luận của quốc hội được phát sóng trên các phương tiện truyền thông đại chúng, vì vậy cách tiếp cận này cũng cho phép họ tiếp cận được nhiều đối tượng hơn. ACGRC đã xác định các đồng minh tiềm năng phù hợp với công việc của họ - chính là hai nghị sĩ đối lập đã bỏ phiếu chống lại quyết định gia nhập Liên minh Kinh tế Á-Âu. Họ không theo đuổi việc thiết lập quan hệ đối tác chính thức với đảng phái chính trị, thay vào đó, họ phát triển mối quan hệ với các nghị sĩ cá nhân, những người đã đồng ý đưa yêu cầu của họ ra trước quốc hội. Đây là một chiến thuật mới của ACGRC - trước đây họ chỉ mời các nghị sĩ hoặc nhân vật chính đảng phát biểu tại các hội nghị; đây là lần đầu tiên họ làm việc với đảng phái đối lập với tư cách là đồng minh thúc đẩy cùng một mục tiêu.



**TÁC ĐỘNG:** Mặc dù các tổ chức phi chính phủ do chính quyền hậu thuẫn (GONGO) và các phương tiện truyền thông đã liên kết với chính quyền đã bôi nhọ nỗ lực của ACGRC, nhưng chiến dịch của họ đã thành công. Áp lực của cả quốc hội và ngoại giao là điểm mấu chốt cho thành công đó. Các cuộc gặp gỡ giữa các nghị sĩ đối lập Armenia và các nhà ngoại giao châu Âu tại Yerevan, cũng như với chủ tịch Đảng Nhân dân châu Âu trong chuyến thăm Armenia vào tháng 4 năm 2015, đã tạo ra áp lực buộc chính phủ Armenia phải dừng lại dự luật NGO mới đầy hạn chế này. Cuối cùng, việc vận động này đã khiến chính quyền phải chấp nhận các sửa đổi của các tổ chức phi chính phủ. Mặc dù luật này vẫn chưa phải là một luật hoàn hảo, nhưng những điểm nguy hiểm nhất đã bị bãi bỏ nhờ vào sự đoàn kết giữa xã hội dân sự và các nghị sĩ đối lập. Các tổ chức xã hội dân sự ở Armenia vẫn phải đối mặt với các cuộc tấn công từ các phương tiện truyền thông do Nga tài trợ, nhưng kể từ cuộc Cách mạng năm 2018, có vẻ như chính phủ Armenia trở nên cam kết hơn trong việc bảo vệ các quyền của xã hội dân sự. ■



Hội nghị bàn tròn xã hội dân sự ở Armenia

Ảnh: Trung tâm phân tích về toàn cầu hóa và hợp tác khu vực (ACGRC)

## CHIẾN THUẬT E: GIẢI QUYẾT LỜI VU KHÔNG, ĐỊNH KIẾN, VÀ BÊU XẤU

### CHIẾN THUẬT NÀY GIÚP CÁC CSO:

- Cải thiện hình ảnh của tổ chức và của các nhà hoạt động
- Giành lại lòng tin và uy tín trong cộng đồng bằng cách “nhân cách hóa” các nhà lãnh đạo CSO và các nhà hoạt động xã hội
- Chống lại nỗi sợ và ngôn từ thù ghét

Trong bối cảnh bị kiểm soát, nhiều CSO trở thành mục tiêu của các chiến dịch có chủ đích nhằm gây tổn hại đến uy tín và làm suy giảm sự ủng hộ từ công chúng. Những thông tin sai lệch, tin đồn và dối trá như vậy đều rất nguy hại. Đối với cá nhân, nó có thể nhắm vào cuộc sống riêng tư hoặc đe dọa đời sống gia đình. Đối với tổ chức, nó có thể buộc các nhóm phải đóng cửa. Trong thời đại của mạng xã hội, các chiến dịch như vậy có tác động rất lớn và thông tin sai lệch trên mạng cũng có thể nhanh chóng biến thành các mối đe dọa ngoài đời thực.

Lời nói dối và tin đồn có thể ở nhiều dạng thức, nhưng chiến thuật này thường được dùng đến khi các CSO đứng ra thách thức hiện trạng, kêu

gọi trách nhiệm giải trình, hoặc ngăn cản các lợi ích kinh tế quyền lực. Các cuộc tấn công có thể đến từ các cơ quan chính phủ, các chính trị gia, các băng nhóm tội phạm, những kẻ buôn bán ma túy, các tập đoàn hoặc các nhóm lợi ích, cùng với nhiều bên khác. Họ có thể tuyên bố rằng các CSO này chống lại sự phát triển, phản bội giá trị truyền thống, thân phương Tây, đặc vụ nước ngoài, khủng bố, hoặc tất cả những điều trên. Thông thường, người ta cũng đem chuyện giới tính và tình dục vào trong những cuộc tấn công này khi nhắm tới các nhà hoạt động nữ. Một khi những thông tin sai lệch này được lan truyền trên mạng xã hội, sẽ rất khó để đảo ngược tình hình — nhưng không phải là không thể.

Ở đây chúng ta sẽ chỉ giải quyết một khía cạnh của vấn đề này. Hãy cùng xem xét cách các tổ chức đã phản ứng khi lĩnh vực xã hội dân bị tấn công bởi một chiến dịch xuyên tạc. Vì xã hội dân sự độc lập thường xuyên bị tấn công bằng sự dối trá, nên các bên vận động chính sách cần phải lập kế hoạch đối phó với những loại tấn công này. Sau khi xảy ra cuộc tấn công, điều quan trọng là chúng ta phải tìm cách khắc phục hình ảnh của tổ chức trong cộng đồng, và thúc đẩy ý nghĩ rằng các CSO là thành viên hợp pháp của cộng đồng. Đôi khi chúng ta phải đối phó với các cuộc tấn công như một phần của nỗ lực vận động không ngừng nghỉ, song đồng thời các cuộc tấn công này cần phải được giải quyết trực tiếp trước khi nó gây ra thêm các hậu quả khác.



Một người phụ nữ tham gia biểu tình đòi hỏi chính phủ chịu trách nhiệm giải trình

Ảnh: RONALDO SCHEMIDT / AFP / Getty Images



## TRƯỜNG HỢP 9: KELLA TASZ Ở HUNGARY

Từ năm 2010, Hungary đã chứng kiến sự xói mòn nhanh chóng của cơ chế kiểm soát và cân bằng trong việc hạn chế lạm dụng quyền lực. Khi Victor Orban thắng cuộc bầu cử ở Hungary năm 2010, lối hành xử dân túy độc tài của ông đã nhắm thẳng vào xã hội dân sự. Dưới quyền ông, vào năm 2017 chính phủ đã thông qua một luật quy định chặt chẽ về các tổ chức do nước ngoài tài trợ, trong đó dán nhãn các tổ chức phi chính phủ là “mối đe dọa an ninh” và “đặc vụ nước ngoài”. Một trong những lập luận chính của chính phủ là các tổ chức phi chính phủ, đặc biệt là các tổ chức nhân quyền, thiếu tính hợp pháp vì chúng không đại diện cho lợi ích của dân thường. Để đối phó với chiến dịch vu khống rộng khắp này, Liên minh Tự do Dân sự Hungary (HCLU) đã khởi xướng một sáng kiến là “Cần đến HCLU” - “Kell a TASZ” trong tiếng Hungary.



**MỤC ĐÍCH:** Biến chiến dịch bôi nhọ chống lại xã hội dân sự thành một câu chuyện tích cực, tràn đầy hy vọng về những gì xã hội dân sự đang nỗ lực đạt được.



**CHIẾN LƯỢC:** Khởi động một kênh truyền thông đa dạng, nỗ lực tiếp cận để người dân Hungary thấy rằng các tổ chức xã hội dân sự không chỉ có những đóng góp tích cực cho đất nước mà còn vận động cho quyền của tất cả người dân Hungary.



**CHIẾN THUẬT:** HCLU đã trực tiếp trả lời những lời vu khống, bêu xấu, và kỳ thị thông qua chiến dịch truyền thông trên mạng xã hội và chiến lược kêu gọi cộng đồng của họ. Thay vì nhạy cảm với các thuyết

âm mưu hoặc các chiến dịch tấn công này, họ đã phản ứng một cách tích cực. Ban đầu nó chỉ là một chiến dịch hashtag trên mạng xã hội, nhưng dần dần phát triển thành một chiến lược tiếp cận cộng đồng nhằm thiết lập các mối liên hệ với các thành phần khác nhau của xã hội Hungary - vốn không thiện cảm với các nhóm xã hội dân sự. Các nhà lãnh đạo của HCLU đã viết rằng “Chúng tôi muốn chống lại **các cuộc tấn công phi nhân** bằng cách nhân tính hóa các nhân viên và đối tác của chúng tôi. Qua những câu chuyện cá nhân mà chúng tôi chia sẻ, chúng tôi đã giới thiệu tổ chức của mình để tỏ bày [với công chúng] rằng họ là ‘một phần của chúng tôi’, và rằng giá trị nhân quyền là để bảo vệ tất cả mọi người.” HCLU đã sử dụng những câu chuyện có thực về cuộc sống của các nhân viên và thành viên của họ, nhằm chỉ ra rằng họ cũng giống như bao người dân Hungary khác, qua đó trực tiếp thách thức những cáo buộc sai trái. Họ nhấn mạnh rằng hoạt động vận động nhân quyền không chỉ mang lại lợi ích cho các tổ chức xã hội dân sự ở thủ đô, mà còn cho tất cả công dân Hungary trên khắp đất nước. Thêm vào đó, họ khởi xướng chiến dịch nhằm giành sự ủng hộ của các nhóm “trung gian dễ thuyết phục” khi mà các phe phái trong chính quyền hiện thời ngày càng phân cực. Điểm này đặc biệt hướng tới những công dân không ủng hộ Orban, nhưng cũng không tham gia vào xã hội dân sự một cách thường xuyên. Họ nhanh chóng nhận ra rằng những nhóm ở giữa này đã sớm bắt đầu tham gia vào chiến dịch hashtag bằng cách chia sẻ những câu chuyện và góc nhìn của chính họ, một thành công vốn không thể tưởng tượng được trong một môi trường mà chính phủ Orban đang nỗ lực ác quỷ hóa các tổ chức xã hội dân sự và chia rẽ xã hội trên phương diện chính trị.<sup>4</sup>



**TÁC ĐỘNG:** Cuối cùng, các thông điệp đã chỉ ra điều mà HCLU đại diện, chứ không phải chống lại, đồng thời minh họa cho tầm nhìn và hy vọng của họ thay vì né tránh sợ hãi. Bằng cách sử dụng ngôn ngữ đơn giản và sự hài hước, họ tạo ra các bài đăng với meme, cùng các trích dẫn truyền cảm hứng và loạt video giải thích về xã hội dân sự Hungary. Họ đã sử dụng nhiều kênh liên lạc và vươn xa hơn những “nghi phạm thông thường” bằng cách kêu gọi các nhà thiết kế đồ họa, nhạc sĩ và các nghệ sĩ khác đưa ra các tuyên bố về công việc của họ. Họ đã tạo ra một làn sóng ủng hộ khổng lồ từ công chúng, thể hiện qua số người quyên góp và những bài viết ủng hộ từ chính những công dân bình thường. ■

4 <https://www.openglobalrights.org/dropping-the-defense-hopeful-stories-fight-stigma-in-hungary/>

## TRƯỜNG HỢP 10: NHỮNG NGƯỜI BẢO VỆ NỮ QUYỀN Ở AI CẬP

Kể từ năm 2015, chính phủ Ai Cập đã quyết tâm tổ chức một cuộc tấn công có hệ thống và toàn diện vào xã hội dân sự, nhằm bịt miệng mọi hình thức bất đồng chính kiến hoặc các nỗ lực buộc nhà chức trách phải chịu trách nhiệm về những vi phạm nhân quyền trắng trợn. Ngoài những thách thức về hành chính, tài chính và pháp lý đối với hoạt động của CSO, nhân viên và lãnh đạo của các CSO này cũng phải đối mặt với sự vu khống và bêu xấu trên các phương tiện truyền thông liên kết với chính phủ. Các tổ chức xã hội dân sự Ai Cập bị tuyên truyền là những người ủng hộ các giá trị ngoại lai, bù nhìn của phương Tây hoặc ủng hộ khủng bố. Bất chấp những điều kiện vô cùng thù địch và nguy hiểm đối với hoạt động nhân quyền, nhiều người Ai Cập can đảm vẫn tiếp tục phục vụ cộng đồng của họ và đẩy lùi câu chuyện này. Một CSO có tiếng trong lĩnh vực nữ quyền, với các hoạt động hỗ trợ các nạn nhân bạo lực gia đình, cảm thấy họ như ở giữa tâm bão. Các nhân viên của họ đã bị nhắm đến trực diện, khiến cho họ cảm thấy không còn an toàn khi làm việc nữa.



**MỤC ĐÍCH:** Nhận được sự ủng hộ rộng rãi của công chúng đối với công việc của các tổ chức xã hội dân sự và những người bảo vệ nhân quyền trong những nỗ lực phục vụ cộng đồng và thúc đẩy các quyền cơ bản của con người.



**CHIẾN LƯỢC:** Đảo ngược những kỳ thị tiêu cực đối với các tổ chức xã hội dân sự và khôi phục uy tín của giới CSO.



**CHIẾN THUẬT:** Để chống lại những nỗ lực của chính phủ trong việc bôi nhọ hoạt động nhân quyền, CSO này đã phát động chiến dịch tiếp cận “những người có ảnh hưởng” để khôi phục uy tín và bảo vệ an toàn cho nhân viên của mình. Họ quyết định tranh thủ sự hợp tác từ một đồng minh quan trọng và bất ngờ - các lãnh đạo tôn giáo ở địa phương nơi họ hoạt động. Họ tiếp cận các cấp chính quyền bên ngoài Cairo, vốn ít tiếp xúc với các tổ chức xã hội dân sự cấp quốc gia. Hoạt động tiếp cận của họ nhằm chứng minh những điều tích cực mà xã hội dân sự - đặc biệt là những người bảo vệ nữ quyền – đã đóng góp cho sự ổn định của đất nước, đồng thời chứng minh tầm quan trọng của việc phản bác lại luận điệu của chính quyền. Mặc dù các lãnh đạo tôn giáo vốn không được coi là những người ủng hộ cho một tổ chức bảo vệ nữ quyền và tìm cách nâng cao vai trò của phụ nữ trong xã hội, song họ đã trở thành bên giúp thuyết phục sự ủng hộ từ cộng đồng.



**TÁC ĐỘNG:** Theo báo cáo, sự tham gia của các nhà chức trách tôn giáo cùng với các bên liên quan khác đã giúp gia tăng thuyết phục công chúng trong việc ủng hộ hoạt động xã hội dân sự. Trong khi các nhà chức trách Ai Cập tiếp tục nhắm vào xã hội dân sự bằng những lời đe dọa, bắt giữ, kiện tụng và cấm đi lại, những nỗ lực nhằm đảo ngược định kiến tiêu cực ở cấp địa phương là điều cần thiết để đảm bảo cả sự an toàn lẫn sự tồn vong cho các tổ chức xã hội dân sự trong giai đoạn họ cần đến sự hỗ trợ của cộng đồng để vượt qua những cuộc tấn công này. Thay vì khuếch đại những định kiến tiêu cực về những người bảo vệ nữ quyền mà phương tiện truyền thông nhà nước tạo ra, những đồng minh này đã và đang giúp phản bác lại những thông điệp sai trái đó. ■



Một người phụ nữ ra dấu “dừng lại” với màu cờ Ai Cập sơn trên tay

Ảnh: Crazystocker / Shutterstock.com

## CHIẾN THUẬT F: LÀM VIỆC VỚI CỘNG ĐỒNG HẢI NGOẠI

### CHIẾN THUẬT NÀY GIÚP CÁC CSO:

- Giúp tiếp cận các nhóm đối tượng mà các tổ chức trong nước không thể tiếp cận một cách an toàn
- Giảm thiểu rủi ro cho các cộng đồng trong nước, những người có thể bị nhắm đến trong quá trình vận động xã hội
- Đem lại sự hỗ trợ từ một nhóm có nhiều thế mạnh và cùng chung các giá trị với người dân trong nước

Trong một số trường hợp, việc sử dụng sức mạnh của các cộng đồng hải ngoại có thể mang lại hiệu quả cho một chiến dịch vận động chính sách.

Một phong trào mặc dù phải có được sự ủng hộ và tín nhiệm của người dân trong nước, nhưng các thành viên của cộng đồng hải ngoại có thể có cơ hội thực hiện những hoạt động vận động vốn không thể thực hiện trong nước. Họ thường được tiếp cận với các bên như các nhà ngoại giao hoặc Báo cáo viên Đặc biệt của Liên Hợp Quốc - những người mà các tổ chức xã hội dân sự trong nước sẽ không thể gặp gỡ hoặc giao tiếp một cách an toàn. Cộng đồng hải ngoại cũng thường có hiểu biết vững chắc về các chiến thuật cụ thể mà chính phủ sử dụng để đàn áp xã hội dân sự, và họ có thể có những góc nhìn riêng mà các bên khác không có. Các nhà hoạt động và cộng đồng ở nước ngoài có khả năng truyền bá thông điệp, xây dựng kết nối với các đồng minh khác, tiếp cận các nguồn tài chính và tiếp cận các nhà hoạch định chính sách ở nước sở tại của họ. Đây là những nền tảng tốt để vận động thành công.

## TRƯỜNG HỢP 11: PHONG TRÀO CỦA CỘNG ĐỒNG NGƯỜI DUY NGÔ NHĨ Ở HẢI NGOẠI

Năm 2018, tờ *New York Times* và các hãng truyền thông khác tiết lộ rằng chính phủ Trung Quốc đã dựng các trại tập trung ở khu vực Tân Cương để trừng phạt và “cải tạo” người Duy Ngô Nhĩ và các dân tộc thiểu số Muslim (còn gọi là Hồi giáo) ở Trung Quốc. Các báo cáo này chỉ ra rằng hơn 1 triệu người đã bị đưa vào các trại tập trung, trong đó có cả trẻ em. Cộng đồng người Duy Ngô Nhĩ sống tại Trung Quốc đã và vẫn đang bị quản thúc nghiêm ngặt, nhiều người cố gắng lên tiếng đã bị bắt. Rất khó để họ phơi bày mức độ cuộc đàn áp chống lại văn hóa và đời sống của chính họ, do họ không được tiếp cận với thế giới bên ngoài và do cộng đồng của họ bị tấn công trực tiếp.



**MỤC ĐÍCH:** Nhằm phơi bày những vi phạm nhân quyền quy mô lớn mà chính phủ Trung Quốc đang thực hiện chống lại người Duy Ngô Nhĩ ở Tân Cương, từ đó gây áp lực với cộng đồng quốc tế trong việc giải quyết tình hình.



**CHIẾN LƯỢC:** Tận dụng mối liên kết giữa các nhóm hải ngoại và các cá nhân ở thực địa để lập hồ sơ và vạch trần các hành vi lạm dụng, sau đó phơi bày thông tin qua các tổ chức nhân quyền đa phương.



**CHIẾN THUẬT:** Cộng đồng người Duy Ngô Nhĩ ở hải ngoại là một cộng đồng lớn và có tinh tổ chức cao, với tổng số 1 - 1,6 triệu người, theo hội người Duy Ngô Nhĩ thế giới (WUC). Báo chí khi đưa tin thường dựa trên các nghiên cứu và bài viết của các nhóm xã hội dân sự người Duy Ngô Nhĩ hải ngoại này, những người trực tiếp tiếp cận thông tin về sự đối xử vô nhân đạo tại Trung Quốc. Đặc biệt, Dự án Nhân quyền Duy Ngô Nhĩ có trụ sở tại Hoa Kỳ (thành lập năm 2004) và Hiệp hội người Mỹ gốc Duy Ngô Nhĩ (thành lập năm 1998) đã đóng một vai trò quan trọng trong nỗ lực thúc đẩy tình hình nhân quyền cho người Duy



Cộng đồng người Ngô Duy Nhĩ hải ngoại biểu tình trước Nhà Trắng, Washington DC

Ảnh: Michael Candelori / NurPhoto / Getty Images

Ngô Nhĩ và các nhóm bản địa khác ở Tân Cương. Hai nhóm này, bên cạnh WUC và Đài Á Châu Tự do (trong đó có các nhà báo của Uyghur Service đang bị bỏ tù), đã tạo được tác động lớn khi vận động thành công 17 Nghị sỹ Hoa Kỳ thúc giục chính phủ áp đặt các biện pháp trừng phạt theo Đạo luật Magnitsky Toàn cầu đối với các quan chức Trung Quốc<sup>5</sup> và thúc đẩy thành công Nghị quyết Khẩn cấp của Nghị viện Liên Âu vào tháng 10 năm 2018 liên quan đến các trại tập trung của Trung Quốc.<sup>6</sup>



**TÁC ĐỘNG:** Việc phơi bày những vi phạm nhân quyền quy mô lớn này đã tạo ra một làn sóng phản đối kịch liệt trên toàn thế giới. Sức mạnh của cộng đồng người hải ngoại trong việc đẩy lùi những vi phạm nhân quyền đã thể hiện rõ ràng khi Trung Quốc luôn nỗ lực bịt miệng cộng đồng này. Trên thực tế, họ đã ép các nước thân Trung Quốc - như Ai Cập, Việt Nam, Thái Lan và những nước khác – trục xuất, thẩm vấn và giam giữ người Duy Ngô Nhĩ sống tại đó. Dù vậy, những người vẫn còn được tự do ở bên ngoài đang tiếp tục gây sức ép với cộng đồng quốc tế, Mỹ, Liên minh châu Âu, và Liên Hợp Quốc để gây áp lực buộc Trung Quốc phải tôn trọng các quyền cơ bản của con người đối với sắc dân này. Trước áp lực quốc tế, cùng với những lời chứng thực kinh hoàng và hình ảnh vệ tinh được công bố, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã buộc phải rút lại lời phủ định của họ về các trại tập trung và thừa nhận sự tồn tại của chúng, tuy vẫn khẳng định rằng các trại này nhằm “đào tạo kỹ thuật và cải tạo phần tử cực đoan”. ■

## CHIẾN THUẬT G: SỬ DỤNG CÔNG NGHỆ SỐ MỘT CÁCH SÁNG TẠO

### CHIẾN THUẬT NÀY GIÚP CÁC CSO:

- Tổ chức hoạt động khi khó có thể gặp gỡ và giao tiếp trực tiếp một cách an toàn
- Tiếp cận nhiều đối tượng trên diện rộng hơn
- Tạo sự chú ý và tò mò về việc hoạt động xã hội
- Vượt qua sự kiểm duyệt truyền thống

Công nghệ kỹ thuật số có tác động rất lớn đến việc vận động nhân quyền trong những bối cảnh hạn chế. Việc sử dụng công nghệ kỹ thuật số một cách sáng tạo có thể giúp giảm việc lộ thông tin và làm tăng tính hiện diện, đặc biệt trong những môi trường mà quyền tự do ngôn luận, hội họp và lập hội bị hạn chế. Các kiến nghị trực tuyến, blog, và nền tảng cho báo chí cũng đã trở thành những phương tiện đa dạng để các cá nhân có thể hành động trực tiếp đối với các vấn đề họ quan tâm, đồng thời cập nhật những tin tức không xuất hiện trên các phương tiện truyền thông chính thống. Công nghệ kỹ thuật số còn tạo điều kiện thuận lợi cho việc vận động xây dựng mạng lưới, tiếp cận đối tượng mới, huy động sự đoàn kết, thu thập dữ liệu từ đám đông, gây quỹ và tăng tính hiện diện.

Trong những bối cảnh hạn chế, việc gặp gỡ trực tiếp hoặc tổ chức các cuộc biểu tình công khai có thể bị cấm. Mặc dù có thể coi truyền thông trực tuyến như một phương tiện thay thế cho việc tổ chức và vận động thực địa, song công nghệ kỹ thuật số cũng có thể khiến các tổ chức xã hội dân sự và các nhà hoạt động gặp rủi ro. Vì vậy, bạn cần có kế hoạch tìm hiểu về nhu cầu bảo mật kỹ thuật số. Các tài nguyên bảo mật kỹ thuật số được cung cấp trong các phụ lục của cuốn cẩm nang này có thể giúp ích cho bạn.

Tham gia vận động chính sách trong những môi trường rất hạn chế dường như là bất khả, hoặc cực kỳ rủi ro. Tuy nhiên, một số ví dụ về chiến dịch sử dụng kỹ thuật số dưới đây có thể cho chúng ta thêm hy vọng. Trong ví dụ bên dưới, các nhà hoạt động đã giành được những chiến thắng nhỏ nhỏ trong một cuộc chiến lớn. Nhưng hãy nhớ rằng ngay cả những bước nhỏ cũng là nền tảng thiết yếu trên con đường dài dẫn đến công lý và nhân quyền.

5 <https://www.rubio.senate.gov/public/index.cfm/2018/8/rubio-colleagues-urge-trump-administration-to-sanction-human-rights-violators-in-china-s-xinjiang-region>

6 <https://www.uyghurcongress.org/en/uyghur-congress-applauds-european-parliament-resolution-urges-concrete-action/>

## TRƯỜNG HỢP 12: PHONG TRÀO #METOO TẠI TRUNG QUỐC

Năm 2018, chiến dịch #MeToo đã xuất hiện tại Trung Quốc bất chấp sự kiểm duyệt gắt gao, khuyến khích rất nhiều phụ nữ Trung Quốc lên mạng lên tiếng về trải nghiệm của họ khi bị quấy rối tình dục. Các phương tiện truyền thông chính thống đã không hề tìm hiểu hay đưa tin, còn cảnh sát cũng không thông cảm, vì vậy nơi duy nhất để bày tỏ là trên mạng. Hành động này là tự nhiên và tự phát - không do tổ chức nào phát động, nhưng nó đã chứng tỏ sức mạnh của truyền thông xã hội trong việc thay đổi nhận thức và thúc đẩy hành động, nếu luôn có sự giám sát và áp lực trên một quy mô lớn.



**MỤC ĐÍCH:** Nâng cao nhận thức về sự phổ biến của quấy rối tình dục ở Trung Quốc bằng cách vạch trần các trường hợp quấy rối tình dục và cuối cùng buộc những người xâm phạm này phải chịu trách nhiệm.



**CHIẾN THUẬT:** Sau khi phong trào #MeToo xuất hiện ở Trung Quốc, nhiều phụ nữ đã tự nguyện đăng tải trải nghiệm của họ trên mạng xã hội để giúp nâng cao nhận thức về quấy rối tình dục, và có lẽ là để tạo ra tinh đoàn kết giữa những người đã từng trải qua những chuyện tương tự. Một trong những tuyên bố nổi tiếng nhất là của Lạc Thiên Thiên, một cựu sinh viên Đại học Hàng Không Bắc Kinh. Trên một bài đăng trực tuyến, cô đã cáo buộc một giáo sư về hành vi quấy rối tình dục. Bài đăng nhanh chóng bị kiểm duyệt nhưng đã kịp lan truyền; sau đó, năm sinh viên khác cũng đưa ra cáo buộc tương tự chống lại vị giáo sư này. Mặc dù các nhà chức trách đã cố gắng ngăn chặn các cáo buộc, song ông ta cuối cùng đã bị sa thải. Tác động không dừng lại ở đó, các bài đăng khác tiếp tục xuất hiện tại các trường đại học khác.



**TÁC ĐỘNG:** Sinh viên, cựu sinh viên và giáo viên từ một số trường đại học bao gồm Đại học Bắc Kinh, Đại học Phúc Đán và Đại học Vũ Hán đã công khai yêu cầu ban giám hiệu các trường phải đưa ra một loạt các biện pháp giám sát và kỷ luật nhằm ngăn chặn quấy rối tình dục trong khuôn viên trường học. Hơn 50 giáo sư từ các trường đại học trên toàn quốc đã ký một **tuyên bố** vào ngày 19 tháng 1 năm 2018 kêu gọi Bộ Giáo dục đưa ra hướng dẫn chính sách để ngăn chặn quấy rối tình dục trong khuôn viên trường. Chính quyền hiện vẫn chưa đưa ra một chính sách cụ thể nào, tuy nhiên, trên thực tế, những lời kêu gọi này trở nên mạnh mẽ và các nhà kiểm duyệt không thể hoàn toàn kiểm soát nó, điều này đã chứng tỏ được sức mạnh của vận động trực tuyến ngay cả ở một nước như Trung Quốc. ■



Diễn hành phong trào #MeToo ở Hongkong  
Ảnh: May James / Shutterstock.com

## TRƯỜNG HỢP 13: CHIẾN DỊCH TRỰC TUYẾN TẠI BRAZIL

Đến năm 2010, nền kinh tế Brazil chỉ phát triển ở tốc độ vừa phải, nhưng tham nhũng đã lên đến mức thảm khốc. Tham nhũng xâm nhập vào hầu hết mọi khía cạnh của đời sống kinh tế và xã hội, nhưng một trong những loại tham nhũng phổ biến nhất ở Brazil là biển thủ công quỹ, được gọi là *superfaturamento* trong tiếng Bồ Đào Nha (nghĩa đen là “siêu hóa đơn”). Kỹ thuật này cho phép các cá nhân, đặc biệt là các chính trị gia, làm giàu cho bản thân thông qua các hợp đồng công với các doanh nghiệp tư nhân. Hệ thống này tập trung của cải vào tay của một số ít giới tinh hoa chính trị. Đáp lại, các tổ chức xã hội dân sự ở Brazil đã quyết định thách thức hiện trạng và phát động một chiến dịch đòi các chính trị gia tham nhũng không ra tranh cử.<sup>7</sup> Mặc dù Brazil không hẳn là một không gian khép kín vào thời điểm chiến dịch này diễn ra, nhưng vấn đề này đã gây tranh cãi dữ dội do liên quan đến những vấn đề nhạy cảm nhất về tiền bạc và quyền lực. Một chính trị gia hàng đầu được cho là đã nói với một trong các CSO có liên quan rằng dự luật sẽ không bao giờ được thông qua “bởi vì bản thân rất nhiều dân biểu đang bị điều tra về tội tham nhũng”.



**MỤC ĐÍCH:** Để chống lại nạn tham nhũng có hệ thống và phổ biến ở Brazil.



**CHIẾN LƯỢC:** Khởi động một chiến dịch xã hội dân sự kêu gọi thông qua “Ficha Limpia”, Luật về Hồ sơ Trong sạch, một đề xuất đầy tham vọng nhằm ngăn cấm các chính trị gia bị kết tội không được tham gia tranh cử.



**CHIẾN THUẬT:** Do tính nhạy cảm của vấn đề và hầu hết các nghị sỹ được bầu sẽ không ủng hộ dự luật, các CSO của Brazil phải suy nghĩ sáng tạo về cách tạo ra một nền tảng hỗ trợ mà các nghị sỹ quốc hội không thể lờ đi. Các CSO đã lên chiến lược sử dụng sức mạnh của công nghệ kỹ thuật số để thu hút được sự hỗ trợ từ công chúng. Dự luật đã được công bố rộng rãi thông qua một bản kiến nghị trực tuyến, nhờ đó nó thu hút hơn nửa triệu chữ ký và hàng nghìn cuộc điện thoại tới các nghị sỹ. Khi các đường dây điện thoại đều bận rộn do sự phản đối kịch liệt này, nó đã thực sự thu hút được sự chú ý. Khi chiến dịch kết thúc, kiến nghị này đã được hơn 2 triệu người ủng hộ.<sup>8</sup>



**TÁC ĐỘNG:** Dự luật đề xuất đã được quốc hội Brazil chấp nhận trong bối cảnh áp lực của công chúng ngày càng tăng. Hàng nghìn ứng cử viên đã bị cấm đảm nhiệm chức vụ trong cuộc cách mạng minh bạch này. Năm 2015, sau 14 tháng liên tục vận động trực tuyến nhằm khuếch đại các nỗ lực của mạng xã hội, một bước đột phá mới đã được tạo ra trên cả các phương tiện truyền thống. Kết quả là, việc tài trợ của công ty cho các ứng cử viên tranh cử đã bị tuyên bố là vi hiến. ■



7 <https://secure.avaaz.org/page/en/highlights/>

8 <https://www.brookings.edu/opinions/clean-slate-law-raising-accountability-in-brazil/>

## CHIẾN THUẬT H. VẬN ĐỘNG DỰA TRÊN BẢNG CHỨNG

### CHIẾN THUẬT NÀY GIÚP CÁC CSO:

- Phản ứng lại những thông tin sai lệch làm ảnh hưởng đến công việc vận động
- Chứng tỏ rằng chiến dịch của họ dựa trên bằng chứng chắc chắn
- Vạch ra các khuyến nghị dựa trên các dữ kiện thực tế, thay vì ý kiến hoặc nhận thức sai lầm

Vận động dựa trên bằng chứng là các sáng kiến sử dụng dữ liệu định lượng và dữ kiện để tác động đến cuộc tranh luận của công chúng về một vấn đề cần vận động. Những bằng chứng như vậy có thể làm cho các lập luận trở nên đáng tin cậy hơn, đồng thời cung cấp các số liệu cụ thể cho các cáo buộc vi phạm quyền, bất bình đẳng, hoặc kì thị. Vận động dựa trên bằng chứng cũng được sử dụng để phản ứng với thông tin sai lệch và tin tức giả từ các chính phủ và các bên khác. Điều này rất quan trọng trong các bối cảnh hạn chế, nơi các cuộc tấn công vào các tổ chức xã hội dân sự được thiết kế để làm suy giảm lòng tin của công chúng vào xã hội dân sự. Tất nhiên, việc tìm được dữ liệu chắc chắn trong các bối cảnh hạn chế là một điều khó khăn, nhưng các CSO cũng có thể tạo ra bằng chứng của riêng họ khi hợp tác với các trường đại học và tổ chức nghiên cứu.

### TRƯỜNG HỢP 14: MỘT CHIẾN DỊCH ĐƯỢC HỖ TRỢ BẰNG DỮ LIỆU TẠI KENYA

Tại Kenya, việc xây dựng Đạo luật Tổ chức Công ích (PBO) năm 2013 được coi là một câu chuyện thành công: nó được tạo nên nhờ sự tham vấn của xã hội dân sự và tuân theo các thông lệ quốc tế tốt nhất về quy định xã hội dân sự. Tuy nhiên, trước khi dự luật được thực thi, xã hội dân sự Kenya đã phải vận động để ngăn chặn nhiều nỗ lực nhằm làm suy yếu dự luật. Đáng lo ngại nhất là một sửa đổi do chính phủ đề xuất vào năm 2013 đã áp đặt mức hạn chế quá lớn về nguồn tài trợ nước ngoài lên các CSO.



**MỤC ĐÍCH:** Nhằm giúp các tổ chức xã hội dân sự Kenya không phải đối mặt với bất kỳ hạn chế nào nữa về nguồn tài trợ hoặc môi trường hoạt động.



**CHIẾN LƯỢC:** Nâng cao nhận thức về lợi ích của xã hội dân sự Kenya và làm nổi bật những tác động tiêu cực mà việc sửa đổi Đạo luật PBO sẽ gây ra đối với Kenya.



**CHIẾN THUẬT:** Để chứng minh những đóng góp cụ thể của xã hội dân sự cho nền kinh tế Kenya, một liên minh các tổ chức xã hội dân sự của Kenya đã khởi động một chiến dịch vận động chính sách dựa trên bằng chứng từ các nghiên cứu cho thấy lợi ích kinh tế hữu hình của xã hội dân sự. Chiến dịch thu được các tài liệu chứng tỏ rằng xã hội dân sự đã đóng góp hơn 1,2 tỷ đô la cho nền kinh tế Kenya, tạo ra nhiều việc làm hơn so với các ngành sản xuất, và mang lại lợi ích cho hàng triệu người Kenya trên khắp đất nước, đặc biệt là các cộng đồng bị gạt ra lề xã hội. Dựa trên những phát hiện này, các tổ chức xã hội dân sự đã đưa ra các tuyên bố báo chí, phát động chiến dịch truyền thông xã hội và tổ chức các cuộc biểu tình công khai với thông điệp dựa trên cơ sở giá trị kinh tế của xã hội dân sự đối với đất nước.



**TÁC ĐỘNG:** Xã hội dân sự đã thể hiện được một mặt trận thống nhất, với một thông điệp dựa trên cơ sở dữ liệu thuyết phục được đồng đạo công chúng. Phần nào nhờ chiến dịch này, Quốc hội Kenya đã hoãn lại việc thông qua các đề xuất sửa đổi PBO để có thời gian tham vấn với các nhóm xã hội dân sự. ■



Xung đột giữa người biểu tình và cảnh sát ở Nairobi sau khi cảnh sát cấm một cuộc biểu tình có tổ chức

Ảnh: Anonymous, Nairobi, Kenya, tháng 2 năm 2014

## CHIẾN THUẬT I: TRANH TỤNG CÓ CHIẾN LƯỢC

### CHIẾN THUẬT NÀY GIÚP CÁC CSO:

- Thu hút sự chú ý của giới truyền thông để nâng cao nhận thức cộng đồng ở cấp quốc gia, khu vực, và quốc tế
- Hỗ trợ các liên minh trong các bộ phận khác nhau của xã hội dân sự, bao gồm luật sư, nhà hoạt động và giới truyền thông
- Ảnh hưởng đến hành vi của giới chức chính quyền, hoặc tác động đến các chính sách có ảnh hưởng thực sự đến xã hội dân sự và các vấn đề nhân quyền

Hiệp hội Luật sư Hoa Kỳ cho rằng việc tranh tụng chiến lược “liên quan đến một tổ chức hoặc cá nhân tham gia một vụ kiện pháp lý như một phần của chiến lược nhằm đạt được sự thay đổi hệ thống rộng lớn hơn. Vụ việc có thể tạo ra thay đổi thông qua sự thành công của chính hành động và tác động của nó đối với luật pháp, tạo ra tiền lệ, hoặc chính sách, hoặc cũng có thể qua đó công khai phơi bày sự bất công, nâng cao nhận thức và tạo ra sự thay đổi rộng rãi hơn.” Tranh tụng chiến lược là một chiến thuật sẽ hiệu quả hơn nếu nó được sử dụng như một phần của chiến dịch vận động trên diện rộng.

Trong bối cảnh hạn chế, các quy trình xét xử có thể bị sai lệch và thiếu minh bạch. Tuy nhiên, ngay cả khi một CSO không thắng trong vụ kiện tụng, vẫn có một số lợi ích từ nỗ lực đó. Chẳng hạn, nó có thể giúp thay đổi các cuộc thảo luận công khai, thúc đẩy trao quyền cho cá nhân hoặc cộng đồng, hoặc thúc đẩy các cơ quan công quyền thay đổi hành vi của họ. Nếu kết quả của một vụ việc là tích cực, nó có thể tạo tiền lệ để ngăn chặn các vi phạm nhân quyền trong tương lai. Các vụ việc thành công có thể dẫn đến một quyết định tư pháp gây ra những thay đổi trực tiếp hoặc gián tiếp trong chính sách, luật pháp, quy trình tòa án và thể chế.

Tranh tụng chiến lược cũng có thể nhắm vào các tổ chức khu vực nếu các quy trình xét xử cấp quốc gia không đảm bảo công lý cho những nạn nhân của các vụ vi phạm nhân quyền. Các tổ chức khu vực hoặc quốc tế cũng có thể hỗ trợ các tiêu chuẩn hoặc tiền lệ cho các sáng kiến vận động chính sách. Tòa án Nhân quyền châu Âu và Ủy ban Nhân quyền Liên Mỹ đã giúp giải quyết những vụ kiện chiến lược kiểu này trong quá khứ.

Tòa án Nhân quyền châu Âu  
Ảnh: Michel Christen © Hội đồng châu Âu





## TRƯỜNG HỢP 15: NGHIÊN CỨU TRUYỀN THÔNG VÀ PHÁP LUẬT Ở THỔ NHĨ KỲ

Kể từ khi nỗ lực đảo chính thất bại vào năm 2016, Tổng thống Thổ Nhĩ Kỳ Recep Tayyip Erdogan đã sử dụng mọi biện pháp để dập tắt xã hội dân sự và ngăn chặn bất kỳ kiểu bất đồng chính kiến nào. Chính phủ đã bắt giữ hàng trăm nhà báo chỉ trích chính phủ hoặc bày tỏ sự ủng hộ đối với người Kurd. Ủy ban Bảo vệ Các Nhà báo cáo rằng Thổ Nhĩ Kỳ là một trong những quốc gia bỏ tù nhà báo nhiều nhất trên thế giới, khi mà hơn 160 nhà báo đã phải ngồi tù vào thời điểm viết bài này. Hiệp hội Nghiên cứu Luật và Truyền thông (MLSA) ở Thổ Nhĩ Kỳ đã được thành lập vào năm 2018 với tư cách là một mạng lưới các nhà báo và luật sư, những người sẽ cùng làm việc để đẩy lùi các cuộc tấn công đối với các quyền tự do cơ bản.



**MỤC ĐÍCH:** Bảo vệ quyền tự do ngôn luận và truyền thông ở Thổ Nhĩ Kỳ.



**CHIẾN LƯỢC:** Thách thức cuộc đàn áp ngày càng gia tăng đối với quyền tự do ngôn luận thông qua tranh tụng có chiến lược trong nước và quốc tế nhằm tăng cường sức ép quốc tế đối với Thổ Nhĩ Kỳ.



**CHIẾN THUẬT:** Nhiều nhà báo và luật sư Thổ Nhĩ Kỳ bị bắt và bị buộc tội đã không được xét xử công bằng, vì các tòa án ở Thổ Nhĩ Kỳ thiếu tính độc lập hoàn toàn. Trong khi các luật sư MLSA tiếp tục theo đuổi các vụ kiện tại các tòa án Thổ Nhĩ Kỳ để bào chữa cho các nhà báo bị bỏ tù một cách vô cớ, họ cũng đã đưa các vụ kiện lên Tòa án Nhân quyền châu Âu. Chiến thuật này đã thành công vì một vài lý do; Mặc dù Thổ Nhĩ Kỳ đã xa rời tiến trình gia nhập Liên minh châu Âu, nhưng chính phủ Thổ Nhĩ Kỳ vẫn rất để tâm đến dư luận quốc tế và đặc biệt là mối quan hệ của nước này với Liên minh châu Âu. MLSA có thể tận dụng các động lực địa chính trị một cách chiến lược bằng cách tuân theo các tiến trình song phương giữa Liên minh châu Âu và chính phủ Thổ Nhĩ Kỳ để tận dụng các cơ hội vận động tiềm năng. Đồng thời, các luật sư MLSA có thể giám sát và điều chỉnh các thủ tục tư pháp địa phương với các thủ tục tư pháp của Tòa án Nhân quyền châu Âu. Ví dụ: Các luật sư có thể chọn “trì hoãn” một số quy trình của tòa án địa phương nếu họ cảm thấy nó có thể đi ngược lại quyết định mà Tòa án Nhân quyền châu Âu kỳ vọng. Bằng cách hoạt động ở cả cấp quốc gia và cấp khu vực, MLSA có thể tạo động lực và thu hút sự chú ý của giới truyền thông địa phương và quốc tế, góp phần giám sát sự lạm dụng của chính phủ Thổ Nhĩ Kỳ.



**TÁC ĐỘNG:** Trong năm đầu tiên hoạt động, MLSA đã biện hộ cho tổng cộng 52 khách hàng, 10 người trong số họ là nhà báo trong tù. Năm 2017, người đồng sáng lập MLSA và luật sư nhân quyền Veysel Ok, thành viên của nhóm pháp lý, đã đệ đơn lên Tòa án Nhân quyền châu Âu đòi công lý cho các nhà báo Şahin Alpay và Mehmet Altan bị kết tội khủng bố một cách oan ức. Tội trạng của họ tuy vẫn giữ nguyên tại các tòa án Thổ Nhĩ Kỳ, nhưng sau nhiều tháng vận động và theo đuổi, Tòa án Nhân quyền châu Âu đã phán quyết rằng họ bị oan và yêu cầu chính phủ Thổ Nhĩ Kỳ phải bồi thường cho Altan và Alpay 21.500 Euro. Mặc dù họ chỉ được thả sau khi có phán quyết cuối cùng đến từ tòa án hiến pháp của Thổ Nhĩ Kỳ, nhưng phán quyết của Tòa án Nhân quyền châu Âu là một thông điệp mạnh mẽ. ■



Đội ngũ luật sư Thổ Nhĩ Kỳ tham gia biện hộ tại Tòa án Hiến pháp ở Đức

Ảnh: Hiệp hội Nghiên cứu Luật và Truyền thông (MLSA)

## TRƯỜNG HỢP 16: CHIẾN DỊCH PHẢN BÁC DỰ LUẬT CHỐNG NGƯỜI ĐỒNG TÍNH Ở UGANDA

Năm 2009, Dự luật Chống Đồng tính Luyến ái (AHB) đã được đưa ra ở Uganda nhằm mở rộng phạm vi khép tội hình sự đối với hành vi đồng tính luyến ái, bằng cách bổ sung các hình phạt cho việc “hỗ trợ và tiếp tay” và “khuyến khích” đồng tính luyến ái. Nếu được thông qua, dự luật sẽ hạn chế các nhóm hoạt động bảo vệ quyền đồng tính nữ, đồng tính nam, song tính, chuyển giới và liên giới tính (LGBTI) và các CSO khác cung cấp dịch vụ y tế, giáo dục và các dịch vụ khác có lợi cho cộng đồng LGBTI. Diễn đàn thúc đẩy và nâng cao nhận thức về quyền con người (HRAPF), một tổ chức nhân quyền của Uganda, đã ghi nhận đây là một mối nguy hiểm nghiêm trọng đối với cộng đồng LGBTI. Nhưng dự luật còn có những điều khoản có thể gây ra những hậu quả lớn hơn nữa, chẳng hạn như dự luật quy định rằng các nhóm sẽ phải báo cáo cho giới chức bất kỳ người LGBTI nào mà họ biết - vì vậy nó cũng sẽ ảnh hưởng đến các tổ chức xã hội dân sự chính thống.



**MỤC ĐÍCH:** Đẩy lui Dự luật Chống Đồng tính luyến ái (AHB); hoặc ít nhất là loại bỏ các điều khoản có hại nhất ra khỏi dự luật.



**CHIẾN LƯỢC:** Vì vấn đề quyền LGBTI gây chia rẽ cực kỳ lớn ở Uganda, nên HRAPF và các nhóm cùng chí hướng khác quyết định rằng họ sẽ thành công hơn nếu có thể mở rộng sự phản đối với dự luật, và có các tổ chức xã hội dân sự chính thống đứng về phía họ. Để làm được điều này, bên cạnh việc tập trung vào việc xóa bỏ tội hình sự về đồng tính luyến ái, họ còn huy động sự ủng hộ của toàn xã hội dân sự để phản đối việc chính phủ hạn chế các hoạt động của các tổ chức phi chính phủ và hạn chế tự do hiệp hội nói chung.



Nhân viên và luật sư của HRAPF nhân dịp Tòa án Công lý Đông Phi ra phán quyết

Ảnh: Diễn đàn Thúc đẩy và Nhận thức Quyền con người (HRAPF), Uganda



**CHIẾN THUẬT:** Để thực hiện chiến lược của họ, HRAPF đã giúp xây dựng một liên minh liên ngành bao gồm 50 tổ chức để ngăn chặn dự luật này. Sự đa dạng của liên minh chính là sức mạnh của họ - bao gồm nhiều tổ chức nhân quyền chính thống như các nhóm quyền trẻ em, luật sư, nhóm quyền của người bán dâm và các nhóm nhân quyền khác. Tập trung dưới một ngọn cờ, liên minh này đã rất hiệu quả và có thể bảo vệ cho các nhà hoạt động dẫn đầu. Điều này cực kỳ quan trọng ở một quốc gia có sự thù địch và bạo lực đối với các thành viên của cộng đồng LGBTI.

Sự vận động của liên minh đã có hiệu quả, khi họ có thể ngăn cản dự luật trong 4 năm, nhưng cuối cùng Dự luật lại được thông qua vào tháng 12 năm 2013. Sau đó, liên minh chuyển sang tranh tụng có chiến lược. Bất chấp các cuộc tấn công từ chính phủ, liên minh vẫn tiếp tục thách thức đạo luật tại tòa án hiến pháp. Để chuẩn bị hồ sơ cho vụ kiện, họ tập hợp một nhóm 10 người khởi kiện; những người này không chỉ bao gồm những người LGBTI, mà còn bao gồm một giáo sư luật, một thành viên của đảng cầm quyền, một thành viên của phe đối lập, một bác sĩ y khoa và các tổ chức chính thống. Một lần nữa, chiến lược mở rộng chiến dịch ra ngoài cộng đồng LGBTI là điều cần thiết cho sự thành công của họ.



**TÁC ĐỘNG:** Tòa án hiến pháp nhanh chóng ra phán quyết: vào tháng 8 năm 2014, họ đã hủy bỏ luật trước khi nó được thực thi. Liên minh này cũng đã đưa cuộc đấu tranh tới cấp khu vực bằng cách đưa lên Tòa án Nhân quyền và Nhân dân châu Phi (ACHPR). Tòa án đã phán quyết rằng họ sẽ không xét xử vụ việc vì nó đang được một tòa án ở Uganda xem xét, nhưng phán quyết của họ đã thu hút sự chú ý của giới truyền thông và sự ủng hộ của quốc tế, điều này cuối cùng đã giúp ích cho chiến lược của họ. HRAPF và các đồng minh đã chỉ ra rằng luật pháp là để bảo vệ cả xã hội chứ không chỉ một cộng đồng. ■

## CHIẾN THUẬT J. PHẢN KHÁNG SÁNG TẠO VỀ VĂN HÓA

### CHIẾN THUẬT NÀY GIÚP CÁC CSO

- Giao tiếp với người dân theo cách ít mang tính chính trị hơn và tiếp cận được nhiều người hơn
- Thu hút sự chú ý và tạo ra nhận thức tích cực về xã hội dân sự
- Tăng tính hiện diện của việc vận động xã hội

Phản kháng sáng tạo về văn hóa là một chiến thuật khi các nghệ sĩ và các nhà hoạt động sử dụng văn hóa và nghệ thuật để thúc đẩy thay đổi. Các chiến thuật văn hóa có thể thu hút sự chú ý tích cực của công chúng và giúp những người dân thường cảm thấy có liên hệ với vấn đề. Phản kháng bằng văn hóa thậm chí có thể thay đổi ý tưởng của mọi người về những điều xảy ra trong xã hội dân sự. Những chiến thuật này có thể kết hợp các vấn đề vận động chính sách với thể thao, nghệ thuật, âm nhạc và văn hóa đại chúng để nhận được nhiều sự ủng hộ hơn từ công chúng.

Phần này và các ví dụ được trình bày ở đây chủ yếu dựa trên các hoạt động đầy sức ảnh hưởng của New Tactics, một chương trình của Trung tâm Vì Nạn nhân Của Tra tấn (CVT), nơi giúp các nhà hoạt động trở nên hiệu quả hơn nhờ tư duy chiến lược và lập kế hoạch chiến thuật. Để biết thêm thông tin về công việc của họ, vui lòng truy cập: [www.newtactics.org](http://www.newtactics.org).

Có nhiều lợi ích khi dùng đến cách phản kháng sáng tạo. Nó giúp ta giao tiếp thông qua các hình thức dễ hiểu và có thể dễ dàng sao chép. Trong bối cảnh hạn chế mà các hoạt động NGO truyền thống có thể không còn an toàn nữa, các chiến thuật về văn hóa có thể là một cách ít rủi ro hơn để huy động sự ủng hộ trong cộng đồng, đồng thời tác động đến các mục tiêu cụ thể. Trong những bối cảnh rất hạn chế, đây cũng là một cách an toàn để xây dựng năng lực tổ chức, vì khi làm việc với nghệ thuật sẽ giúp bạn xây dựng các kỹ năng lập kế hoạch, điều phối và quản lý nguồn lực của tổ chức. Những chiến thuật này cũng có thể được sử dụng thành công bởi các mạng lưới lỏng lẻo hơn hoặc nhóm các nhà hoạt động độc lập.<sup>9</sup>

Các trường hợp dưới đây minh họa một số chiến thuật phản kháng văn hóa được các nhóm sử dụng trong bối cảnh cụ thể của họ.



Một người biểu tình chơi violin trong cuộc biểu tình chống Tổng thống Nicolas Maduro ở Caracas, Venezuela

Ảnh: Federico Parra / AFP / Getty Images



### Hoạt động nghệ thuật

- **Gaza:** Alhoush<sup>10</sup> làm việc với các nghệ sĩ ít được đại diện để cùng trưng bày các tác phẩm nghệ thuật trong một không gian công cộng, nhằm làm nổi bật những thách thức mà người Gaza phải đối mặt. Tổ chức đã phát động chương trình “ĐÂY CŨNG LÀ GAZA: Lễ kỷ niệm nghệ thuật thị giác đương đại từ Gaza”. Triển lãm trưng bày tác phẩm của 38 họa sĩ Gaza, nhiếp ảnh gia, nhà làm phim và nghệ sĩ video trên nhiều phương tiện bao gồm phim, tranh, ảnh, video, áp phích, nhạc và các cuộc thảo luận công khai.
- **Russia:** Ở Yekaterinburg, người dân phải đối mặt với các vấn đề nghiêm trọng về chất lượng đường sá, đây cũng là vấn đề bị các chính trị gia địa phương phớt lờ. Để thu hút sự chú ý, các nghệ sĩ trong tập thể URA. RU đã vẽ những ổ gà với khuôn mặt của thống đốc, thị trưởng và phó thị trưởng.<sup>11</sup> Miệng của các chính trị gia được vẽ trên mặt đường nứt nẻ, sỏi và gạch. Sau đó, nhóm đặt camera ẩn xung quanh vị trí của các tác phẩm nghệ thuật. Khi các chính trị gia cử công nhân đến để sơn đè lên các hình ảnh, hành động của họ đã được ghi lại trên video và đăng lên mạng xã hội, điều này rất cuộc đã buộc họ phải giải quyết vấn đề.

- **Syria:** Tổ chức The Kesh Malek<sup>12</sup> được thành lập bởi một nhóm thanh niên hoạt động vì công lý, tự do và nhân phẩm. Thông qua chiến dịch Banksy ở Syria, tổ chức này sử dụng hình vẽ graffiti liên quan đến các meme văn hóa đại chúng quốc tế để khuếch đại tiếng nói từ bên trong Syria và kêu gọi kết thúc những xung đột trong nước.
- **Chile:** Trong chế độ độc tài Pinochet, phụ nữ Chile đã tự tổ chức để kết tạo các tấm vải và thảm thêu,<sup>13</sup> tượng trưng cho việc phản đối chế độ độc tài và sự tàn bạo của nó đối với người dân. Các tấm vải này được bán như một cách để phụ nữ kiếm thu nhập và những thông điệp được che giấu trong các tấm vải đã lan truyền khắp và ngoài Chile.

### Hành động trên mạng xã hội

- **Israel:** Vào tháng 12 năm 2015, Bộ Giáo dục Israel đã cấm cuốn tiểu thuyết Borderline<sup>14</sup> – câu chuyện tình yêu giữa một người đàn ông Palestine và một phụ nữ Israel - khỏi chương trình giảng dạy trung học. Đáp lại, Time Out Tel Aviv đã tạo một video có tên “Nụ hôn của người Do Thái và Ả Rập”<sup>15</sup> để phản đối lệnh cấm. Video chiếu các cặp đôi người Ả Rập và người Do Thái, từ phụ nữ đến đàn ông, đồng tính

10 <https://www.newtactics.org/comment/5487#comment-5487>

11 <https://www.theguardian.com/world/2015/jun/19/russia-pothole-portraits-activists-banksy>

12 <https://www.keshmalek.org/syria-banksy/>

13 <http://www.coha.org/chilean-women%E2%80%99s-resistance-in-the-arpillera-movement/>

14 <https://www.theguardian.com/world/2016/jan/01/novel-about-jewish-palestinian-love-affair-is-barred-from-israeli-curriculum>

15 <https://www.theguardian.com/world/video/2016/jan/07/jews-arabs-israel-kiss-book-video>



và dị tính, người lạ và các cặp vợ chồng, hôn nhau trước ống kính. Do video này trở nên quá phổ biến, lệnh cấm đã phản tác dụng và doanh số bán sách tăng đáng kể.

- **Thổ Nhĩ Kỳ:** Trong khi các kênh tin tức trên khắp thế giới đưa tin về các cuộc biểu tình leo thang vào tháng 6 năm 2013, thì đài truyền hình nhà nước lại phát sóng một bộ phim tài liệu về loài chim cánh cụt.<sup>16</sup> Đáp lại, phong trào biểu tình đã lấy con chim cánh cụt làm biểu tượng cho sự kiểm duyệt của chính phủ. Hình ảnh về những chú chim cánh cụt bắt đầu lan truyền trên mạng xã hội. Dưới áp lực, Tổng thống Abdullah Gül sau đó đã khuyến khích giới truyền thông đưa tin về các cuộc biểu tình.

### Ứng dụng văn hóa đại chúng

- **Ba Lan:** Tổ chức Nigdy Wiecej (Không bao giờ lặp lại)<sup>17</sup> sử dụng văn hóa đại chúng để xây dựng mạng lưới thanh niên chống phân biệt chủng tộc ở Ba Lan. Nhóm này tiếp cận giới trẻ tại các buổi hòa nhạc rock và các trận bóng đá để truyền bá nhận thức về phát ngôn thù ghét (hate speech). Thông qua chiến dịch này, họ giáo dục và tuyển những người tham gia vào mạng lưới giám sát và báo cáo về các nhóm tân phát xít và phân biệt chủng tộc ở từng địa phương. Họ cũng đã khởi xướng các chiến dịch xung quanh các sự kiện dành cho giới trẻ bao gồm “Âm nhạc chống nạn phân biệt chủng tộc” và “Cùng xóa nạn phân biệt chủng tộc nơi sân vận động”.
- **Ukraine:** Một đối tác của Lifeline ở Ukraine đã tổ chức các cuộc triển lãm thể hiện những hạn chế về quyền tự do ngôn luận, hội họp ôn hòa, và tự do lập hội trong Giải vô địch UEFA “EURO 2012”. Hoạt động này nhằm thu hút sự chú ý của công chúng Ukraine và cộng đồng quốc tế để nâng cao nhận thức về tình hình nhân quyền suy giảm ở Ukraine. Giải vô địch này đã quy tụ một bộ phận dân cư mà nhóm nhân quyền thường không tiếp cận, nhờ đó, ban tổ chức cho biết cách tiếp cận này đã đưa họ đến gần hơn với những người không thường xuyên nhận được thông tin về các vấn đề nhân quyền.

<sup>16</sup> <https://www.theguardian.com/commentisfree/2013/jun/09/turkey-mainstream-media-penguins-protests>

<sup>17</sup> <http://www.nigdywiecej.org/en/>

## PHẦN 3 THAM KHẢO

### PHỤ LỤC A: ĐÁNH GIÁ RỦI RO

Trong bối cảnh nhiều hạn chế, các nhóm làm việc nên tiến hành đánh giá rủi ro trước khi khởi động một chiến dịch vận động. Điều này sẽ giúp công việc của bạn trở nên an toàn và bền vững hơn. Thực tế, nếu bạn đã lường trước các mối đe dọa có thể xảy ra, những mối nguy này sẽ không khiến bạn bị bất ngờ. Thay vào đó, bạn có thể đáp trả lại chúng hoặc thay đổi chiến thuật của mình. Một lợi ích khác là khi đội nhóm của bạn thực sự hiểu những rủi ro mà mọi người đang phải đối mặt, cũng như khi các bạn hiểu được mình có thể hoặc không thể làm gì để bảo vệ bản thân.

#### Cách tiếp cận dựa trên nhận thức tình huống để đánh giá rủi ro

Các mối đe dọa có thể thay đổi hoặc gia tăng nhanh chóng. Bạn nên dành thời gian để xác định, hiểu và thích ứng với từng loại tình huống khác nhau. Chẳng hạn, trong việc phát triển **nhận thức về chính trị - xã hội**, bạn có thể cần xác định rằng những người đang nắm quyền có thể cảm thấy bị ảnh hưởng theo hướng tiêu cực do công việc của bạn (ví dụ: nếu bạn xuất bản một bản báo cáo chống tham nhũng). Hãy nghĩ về những nguồn lực mà họ có thể sử dụng để tấn công tổ chức của bạn (ví dụ: lực lượng dân quân thanh niên). Tương tự như vậy, **nhận thức về địa lý** có thể có nghĩa là lên kế hoạch cho một tuyến đường biểu tình với nhiều lựa chọn, để người biểu tình có thể giải tán nhanh chóng và âm thầm nếu chính quyền phản ứng bằng vũ lực quá mức. Thông tin thêm về cách tiếp cận này có sẵn từ **Front Line Defenders**.

#### Các câu hỏi đánh giá rủi ro cho các tổ chức

- Nếu việc ra quyết định chủ yếu do một người hoặc một vài người thực hiện, phương án dự phòng cho việc ra quyết định là gì nếu những người này bị bắt?
- Bạn đã soạn một quy trình bảo mật bằng văn bản và cung cấp các lớp đào tạo bảo mật cho nhân viên của mình chưa? Bạn đã bao giờ kiểm tra xem nhân viên có làm đúng quy trình chưa?
- Bạn có quy trình tuyển dụng nhân viên và tình nguyện viên để đảm bảo họ không phải là người của chính quyền hoặc các nhóm đối nghịch

#### VÍ DỤ VỀ CÁCH SOẠN BẢN ĐÁNH GIÁ RỦI RO

**Rủi ro:** Bị bắt giữ khi cảnh sát khám xét nhà và tịch thu giấy tờ / điện thoại / máy tính xách tay

**Xác suất xảy ra:** Từ trung bình đến cao

**Ảnh hưởng khi rủi ro xảy ra:** Từ trung bình đến cao cho bản thân, gia đình, và tổ chức

**Đánh giá mối đe dọa:** Cảnh sát thường ập vào nhà vào đầu giờ sáng, gần đây các nhà hoạt động khác cũng bị tấn công theo kiểu này.

#### Điểm yếu:

- Hành vi này không theo thủ tục hợp pháp, tôi sẽ không nhận được lệnh khám xét, cũng không được tiếp cận luật sư đại diện
- Tôi đang nắm giữ những thông tin nhạy cảm của tổ chức
- Những đứa con nhỏ của tôi đang sống ở nhà

#### Phương pháp phòng ngừa:

1. Thảo luận về rủi ro trên với vợ / chồng và cho họ biết nếu cảnh sát đến thì họ cần gọi cho ai và cần làm gì.
2. Sắp xếp cho bọn trẻ ngủ tại nhà dì, cô của chúng vào những thời điểm có rủi ro cao.
3. Xem xét khả năng đặt camera trong nhà để ghi lại các sự kiện.
4. Tìm hiểu về các quyền khi bị giam giữ để có thể đòi hỏi các quyền này một cách có căn cứ (mặc dù có thể không được chấp thuận).
5. Nhờ sẵn luật sư trong trường hợp được tiếp cận với luật sư.
6. Không lưu trữ thông tin công việc nhạy cảm ở nhà.
7. Xóa hoặc mã hóa thông tin nhạy cảm trên máy tính và điện thoại.
8. Đảm bảo tất cả các công việc cá nhân (ví dụ: thuế) phải hợp pháp để chúng không thể trở thành cái cớ khởi tố chính trị.

(Nguồn: Front Line Defenders)

không? Bạn có chính sách khi nhân viên rời tổ chức, kể cả những nhân viên bất mãn (ví dụ: thay đổi mật khẩu hoặc khóa) không?

- Bạn có các quy trình an ninh cụ thể dành cho các tình nguyện viên hoặc khách khứa đến văn phòng của tổ chức bạn không?
- Bạn đã xem xét các bước cụ thể để giảm thiểu rủi ro cho nạn nhân và nhân chứng khi lập hồ sơ vi phạm nhân quyền chưa?
- Liệu có biện pháp hỗ trợ nào để giải quyết căng thẳng và kiệt sức cho bản thân bạn và nhân viên của bạn không?
- Tổ chức của bạn liệu đã soạn một thủ tục cụ thể để mọi người làm theo nếu có một vụ bắt giữ hoặc tấn công vật lý?
- Bạn có danh sách các địa chỉ liên lạc trong nước và quốc tế (ví dụ: đại sứ quán, truyền thông báo chí, lãnh đạo các nhóm cộng đồng, và những người có ảnh hưởng khác) mà bạn có thể báo tin để họ hành động khi bạn gặp tấn công không?
- Bạn có thông tin liên hệ của các tổ chức cung cấp hỗ trợ khẩn cấp cho nhà hoạt động nhân quyền hoặc tổ chức xã hội dân sự đang gặp rủi ro, và bạn có biết họ yêu cầu thông tin gì không? (ví dụ: **Front Line Defenders**, **Lifeline**, **UAF**)

## PHỤ LỤC B: KIỂM TRA CÁC BƯỚC BẢO MẬT THỰC TIỄN

**Cẩm nang bảo mật của Front Line Defenders:** <https://www.frontlinedefenders.org/en/resource-publication/workbook-security-practical-steps-human-rights-defenders-risk>

**Sổ tay bảo vệ:** <https://www.frontlinedefenders.org/en/resource-publication/protection-handbook-human-rights-defenders>

**Bảo mật kỹ thuật số:** <https://securityinabox.org/en/>

### Nhà ở

- Xem xét những nơi mà bạn coi là điểm yếu trong nhà của bạn, sau đó tìm cách giảm thiểu rủi ro. Hãy nhớ rằng bạn có thể thực hiện nhiều biện pháp chỉ tốn ít chi phí hoặc thậm chí không tốn tiền (hướng dẫn các thủ tục khẩn cấp cho các thành viên trong gia đình, tự học trên mạng, thiết lập bảo vệ từ cộng đồng, đảm bảo việc sử dụng các thiết bị bảo mật hiện có, chẳng hạn như khóa cửa ra vào và cửa sổ).

- Nếu chọn sửa chữa thiết bị bảo mật mới, hãy lưu ý làm sao để các biện pháp bảo mật này không thu hút thêm sự chú ý trong cộng đồng xung quanh bạn, vì điều này có thể làm tăng rủi ro cho bạn.
- Có lối vào riêng và lối thoát hiểm nếu được.
- Tránh đem công việc về nhà nếu nội dung nhạy cảm.
- Đảm bảo rằng bạn tuân thủ cẩn thận các luật và quy định khác như luật thuế, luật giao thông và luật ma túy để không gây sự chú ý không đáng có.
- Đầu tư thời gian và công sức vào việc phát triển mối quan hệ tốt với những người hàng xóm của bạn, những người có thể cảnh báo bạn về bất cứ chuyện gì đáng ngờ trong khu nhà bạn.

### Văn phòng

- Có kế hoạch bảo vệ dữ liệu và đừng lưu giữ những dữ liệu không cần thiết trong các tập hồ sơ.
- Sử dụng các nền tảng giao tiếp an toàn như Signal và email được mã hóa bất cứ khi nào có thể.
- Đảm bảo rằng không có nhân viên nào làm việc trong văn phòng một mình; nên có hai hoặc hơn hai nhân viên để đảm bảo an toàn hơn.
- Nếu bạn lo lắng về việc đột nhập văn phòng, trước tiên hãy tìm các giải pháp không quá tốn kém. Camera giám sát và camera an ninh có thể hữu ích để thu thập bằng chứng và can ngăn những kẻ đột nhập, nhưng có thể có một số mặt trái. Camera an ninh có thể tạo ra cảm giác an toàn kém thực tế, thậm chí nó có thể dễ bị tấn công, và có thể cần tiền để duy trì liên tục.
- Xem xét các tuyến đường an toàn đến và đi từ chỗ làm việc, và xem xét các địa điểm an toàn cho việc họp.
- Lập kế hoạch di chuyển an toàn để nhân viên gặp rủi ro có thể sử dụng các phương án an toàn nhất. Điều này có thể yêu cầu thay đổi thời gian hoặc địa điểm của các cuộc họp; thay đổi cách thức di chuyển; và nếu cần thiết bạn có thể dành một khoản tiền để sử dụng ô tô riêng mà không bị phát hiện.
- Chia sẻ thông tin nhạy cảm với càng ít người càng tốt, ngay cả với những nhân viên đáng tin cậy.

### Đi lại

- Cân nhắc sử dụng một từ mật mã (code) để báo hiệu khi có nguy hiểm bất ngờ và lên kế hoạch kiểm tra hàng ngày với một đồng nghiệp tin cậy.

- Tránh sinh hoạt theo một thói quen cố định khiến cho người khác có thể theo dõi bạn.
- Cân nhắc an toàn khi chọn địa điểm họp, bao gồm xem xét số lối ra và cân nhắc xem liệu một địa điểm công cộng có làm cho bạn an toàn hơn hay nguy hiểm hơn.
- Luôn giữ gìn hộ chiếu và giấy tờ đi lại (bao gồm cả thị thực), sao chép tất cả các tài liệu này, và đưa bản sao cho một đồng nghiệp tin cậy.
- Chia sẻ trước danh sách các chương trình hỗ trợ khẩn cấp cho các đồng nghiệp tin cậy.

**Biểu tình**

- Cân nhắc tổ chức những người biểu tình theo nhóm, mỗi nhóm gồm bốn người, và mọi người trong nhóm nên lưu tâm để ý nhau.
- Cân nhắc sắp xếp các cuộc biểu tình mà mọi người nối tay với nhau thành chuỗi (human chain).
- Đừng sắp xếp tất cả các thành viên chủ chốt vào trong chung một cuộc biểu tình.
- Cân nhắc làm việc với những người có thể đóng vai trò là ‘người đồng hành’ (ví dụ: các nhà lãnh đạo tôn giáo được kính trọng, nhân viên đại sứ quán từ các quốc gia được coi là khách quan).

**Giam giữ / bị bắt / bắt cóc**

- Ghi nhớ số điện thoại luật sư của bạn; không trả lời câu hỏi khi không có sự hiện diện của luật sư.
- Nắm vững các quyền của bạn và kiên quyết đòi hỏi các quyền này.
- Luôn mang theo người các loại thuốc thang cần thiết.

**PHỤ LỤC C: THỰC HÀNH BẢO MẬT KỸ THUẬT SỐ**

Loại	Khuyến nghị	Mẹo/Nguồn
Thiết bị bảo mật	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bảo vệ thiết bị bằng mật khẩu</li> <li>• Cập nhật hệ điều hành của bạn khi được nhắc</li> <li>• Chạy phần mềm chống virus</li> <li>• Sao lưu thiết bị của bạn thường xuyên</li> <li>• Xóa thông tin nhạy cảm thường xuyên (sử dụng phần mềm xóa an toàn để xóa thiết bị nếu có)</li> <li>• Không cắm thiết bị vào cổng USB công cộng, không cắm ổ USB flash không rõ nguồn gốc vào thiết bị của bạn</li> <li>• Không sử dụng các mạng WiFi công cộng không đáng tin cậy</li> <li>• Không để các thiết bị ngoài tầm giám sát ở nơi công cộng, khách sạn, hội nghị</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sử dụng phần mềm quản lý mật khẩu để lưu trữ mật khẩu của bạn: <a href="#">Keepass</a>, <a href="#">LastPass</a>, <a href="#">Dashlane</a></li> <li>• Phần mềm chống virus miễn phí: <a href="#">Avira</a>, <a href="#">AVG</a>, <a href="#">Avast</a>, hoặc thiết lập trong Windows Defender</li> <li>• Xóa dữ liệu an toàn: <a href="#">Bleachbit</a></li> <li>• Lưu trữ đám mây: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lưu trữ đám mây được mã hóa đầu cuối: <a href="#">Tresorit</a></li> <li>• Mã hóa phía client cho các tệp lưu trữ trên đám mây <a href="https://cryptomator.org/">https://cryptomator.org/</a></li> </ul> </li> </ul>
Mã hóa tệp / ổ cứng	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bật mã hóa toàn bộ đĩa trên thiết bị của bạn</li> <li>• Sử dụng <a href="#">Bitlocker</a> cho Windows, <a href="#">Filevault</a> cho Mac, hoặc phần mềm mã hóa đĩa miễn phí mã nguồn mở – <a href="#">VeraCrypt</a></li> <li>• Hầu hết các điện thoại thông minh đều được kích hoạt mã hóa, hãy kiểm tra mục cài đặt để xác nhận</li> <li>• Nếu có thể, hãy đảm bảo mã hóa ổ đĩa flash để bảo vệ dữ liệu trong đó</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Khi chế độ mã hóa được BẬT, bạn sẽ cần cả thiết bị lẫn mật khẩu của bạn để giải mã dữ liệu đã mã hóa</li> <li>• Nguồn tham khảo nên đọc: “Keeping your Data Safe” <a href="https://ssd.eff.org/en/module/keeping-your-data-safe">https://ssd.eff.org/en/module/keeping-your-data-safe</a></li> </ul>



Loại	Khuyến nghị	Mẹo/Nguồn
An toàn email + mạng xã hội	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sử dụng mật khẩu mạnh: <a href="https://xkcd.com/936/">https://xkcd.com/936/</a></li> <li>Không sử dụng cùng một mật khẩu cho nhiều ứng dụng, dịch vụ</li> <li>Nếu được, hãy sử dụng phương thức xác thực hai lớp</li> <li>Tuyệt đối cẩn thận khi nhấp vào các đường dẫn liên kết hoặc mở tệp đính kèm</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Xác thực hai lớp (2FA) giúp tăng cường bảo mật đăng nhập bằng cách yêu cầu bạn phải thêm phương pháp xác thực bổ sung</li> <li>Danh sách các trang web và các lựa chọn hỗ trợ phương pháp xác thực hai lớp: <a href="https://twofactorauth.org/">https://twofactorauth.org/</a></li> </ul>
Dịch vụ mã hóa đầu cuối email trên nền tảng web	Email được mã hóa đầu cuối có nghĩa là chỉ người gửi và người nhận mới có thể đọc các thư được trao đổi cũng như những dữ liệu được chia sẻ giữa họ với nhau.	<p>Một số lựa chọn miễn phí trên nền tảng web:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Protonmail, Tutanota, Hushmail</li> </ul>
Giao tiếp mã hóa qua email	Nếu bạn lo lắng về quyền riêng tư và bảo mật thông tin liên lạc của mình trên mạng, bạn có thể cân nhắc một trong những phương pháp phổ biến để mã hóa, gọi là PGP. Dựa trên khóa công khai, PGP có thể đảm bảo rằng dữ liệu của bạn được an toàn trước những kẻ tò mò, và chỉ những ai được phép mới có thể đọc nội dung giao tiếp của bạn.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Giải thích về mã hóa PGP - Pretty Good Privacy theo hướng dẫn từ Thunderbird: <a href="https://guides.accessnow.org/tag_pgp.html">https://guides.accessnow.org/tag_pgp.html</a></li> <li>Mailvelope (plugin cho trình duyệt)</li> <li>Danh sách các ứng dụng email có thể sử dụng khóa OpenPGP: <a href="https://www.openpgp.org/software/">https://www.openpgp.org/software/</a></li> </ul>
Ứng dụng nhắn tin mã hóa	<ul style="list-style-type: none"> <li>Tìm hiểu ứng dụng nào là an toàn nhất cho quốc gia/ khu vực của bạn: <a href="https://securityinabox.org/en/guide/secure-communication/">https://securityinabox.org/en/guide/secure-communication/</a>; các tin tức bảo mật mới cập nhật về dữ liệu người dùng, quyền riêng tư, và siêu dữ liệu. (Ứng dụng Signal có các tiêu chuẩn cao nhất, thông tin từ tháng 10 năm 2019).</li> <li>Xem lại cài đặt riêng tư và bảo mật của mọi ứng dụng.</li> <li>Ngay cả khi bạn sử dụng các ứng dụng an toàn nhất, vẫn có khả năng có ai đó lấy được các cuộc trò chuyện nhạy cảm hoặc tệp cá nhân của bạn vì nó được lưu trữ ở đâu đó trên thiết bị của bạn. Bạn cần phải thiết lập một quy trình điều chỉnh ứng dụng và xóa các tin nhắn nhạy cảm một cách thường xuyên (ví dụ: sử dụng chức năng tự động xóa tin nhắn, nếu có thể).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Bảo mật thiết bị điện thoại của bạn <a href="https://securityinabox.org/en/guide/smartphones/">https://securityinabox.org/en/guide/smartphones/</a></li> <li>Nghĩ xem bạn cần gì ở các ứng dụng nhắn tin bảo mật: <a href="https://www.eff.org/deeplinks/2018/03/thinking-about-what-you-need-secure-messenger">https://www.eff.org/deeplinks/2018/03/thinking-about-what-you-need-secure-messenger</a></li> <li>Signal, ứng dụng nhắn tin bảo mật <a href="https://freedom.press/training/locking-down-signal/">https://freedom.press/training/locking-down-signal/</a></li> <li>Hướng dẫn sử dụng Whatsapp an toàn (vẫn có một số vấn đề về bảo mật): <a href="https://www.whatsapp.com/safety">https://www.whatsapp.com/safety</a></li> <li>Cách bảo mật các ứng dụng nhắn tin: <a href="https://guides.accessnow.org/IM_Tips.html">https://guides.accessnow.org/IM_Tips.html</a></li> </ul>
Lướt web an toàn	<ul style="list-style-type: none"> <li>Cập nhật phiên bản trình duyệt của bạn thường xuyên.</li> <li>Kiểm tra tính xác thực của trang web (nhìn vào biểu tượng HTTPS ở đầu đường dẫn).</li> <li>Giúp trình duyệt web của bạn an toàn hơn: <a href="https://www.eff.org/https-everywhere">https://www.eff.org/https-everywhere</a></li> <li>Sử dụng VPN để bảo vệ thông tin duyệt web của bạn khỏi những kẻ tò mò (đặc biệt nếu sử dụng Wi-Fi công cộng/được chia sẻ).</li> </ul>	<p>VPN là một đường hầm được mã hóa giữa hai thiết bị, cho phép bạn truy cập mọi trang web và dịch vụ trực tuyến một cách riêng tư và an toàn.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hướng dẫn so sánh các loại VPN: <a href="https://thatoneprivacysite.net/">https://thatoneprivacysite.net/</a></li> <li>Tự khởi động VPN của riêng bạn: <a href="https://getoutline.org/en/home">https://getoutline.org/en/home</a></li> </ul>

## PHỤ LỤC D: THỰC HÀNH ĐỜI SỐNG TINH THẦN LÀNH MẠNH

Khi tiếp cận vấn đề an ninh, người ta cũng chú ý tới sức khỏe tâm trí. Sức khỏe tâm trí tất nhiên là một điều quan trọng, song bên cạnh đó, việc chú ý đến đời sống tinh thần cũng giúp đảm bảo tính bền vững của tổ chức, và nó giúp mở ra không gian phù hợp để đội nhóm của bạn có thể đưa ra những quyết định tốt về bảo mật và công việc. Việc thiếu quan tâm đến đời sống tinh thần sẽ gây ra thiệt hại đáng kể cho những người bảo vệ nhân quyền, các tổ chức và phong trào tuyến đầu. Việc vận động nhân quyền đòi hỏi tiếp xúc với những căng thẳng và chấn thương tâm lý rất lớn. Những điều này, kết hợp trong môi trường hoạt động khó khăn, gò bó, và luôn trong nỗi sợ bị tấn công, sẽ khiến con người cực kỳ căng thẳng. Các nhà hoạt động dùng các danh tính khác nhau cũng có thể phải đối mặt với các loại thách thức khác nhau, gây ảnh hưởng đến đời sống tinh thần, chẳng hạn như giới tính và/hoặc bản dạng giới của nhà hoạt động có thể khiến họ chịu thêm mối đe dọa.

Như vậy, chúng ta cần phải suy nghĩ về cả đời sống tinh thần lẫn sức khỏe tâm lý-xã hội của bản thân lẫn của đội nhóm, để tránh bị kiệt sức và giảm thiểu tác động của chấn thương tâm lý cũng như các chấn thương thứ phát. Để làm được điều đó, quan trọng nhất là sự cam kết của tổ chức và lãnh đạo đối với đời sống tinh thần phải ở mức độ cao nhất — các nhà quản lý và các nhân viên cấp cao đóng vai trò quan trọng trong việc tạo ra bầu không khí cho một tổ chức và thực hành lối sống tinh thần lành mạnh để làm gương. Một số người ủng hộ coi việc chăm sóc đời sống tinh thần là một phần trong cam kết mang tính tầm nhìn chính trị của họ, hơn là chỉ coi nó như một mô hình sức khỏe tâm trí theo kiểu y tế.

Có nhiều rào cản khi giải quyết các vấn đề sức khỏe tâm trí – bao gồm kỳ thị văn hóa, thiếu nhận thức, thiếu tài chính, và quản lý kém - nhưng cũng có rất nhiều cách làm sáng tạo để đối phó với những rào cản này. Trong bối cảnh có ít chuyên gia sức khỏe tâm trí, đồng thời liệu pháp cho từng cá nhân không được chấp nhận hoặc tiếp cận rộng rãi, thì việc hỗ trợ lẫn nhau là một cách mang hiệu quả cao khi đối phó với căng thẳng và chấn thương. Mặc dù mỗi hoàn cảnh có đặc thù riêng, song dưới đây là một vài gợi ý dựa trên **nghiên cứu về các phản hồi trong tổ chức đối với rủi ro về sức khỏe tâm trí trong lĩnh vực nhân quyền**<sup>18</sup> do dự án **Human Rights Resilience tại Đại học New York** thực hiện.

- **Cung cấp chương trình giáo dục, đào tạo và các nguồn lực:** Hội thảo định kỳ hoặc một lần, kết hợp giáo dục sức khỏe tâm trí vào các cuộc họp hoặc các chuyến đi nghỉ của nhân viên, hoặc cung cấp các hướng dẫn bằng văn bản cho những người ủng hộ.
- **Đưa sự chú ý tới đời sống tinh thần lồng ghép vào các cuộc họp cá nhân, nhóm, và tổ chức:** Việc thảo luận về đời sống tinh thần trong các cuộc họp nhân viên thường kỳ có thể giúp mở ra không gian để trút bỏ những tổn thương hoặc căng thẳng, và khuyến khích các thực hành lành mạnh về đời sống tinh thần.
- **Tư vấn và hỗ trợ tâm lý:** Các tổ chức có thể cung cấp hoặc tạo điều kiện để nhân viên tiếp cận liệu pháp tâm lý hoặc tư vấn tâm lý; đây có thể là các buổi trị liệu cá nhân và/hoặc theo nhóm. Có những tổ chức có sẵn nhân viên tư vấn tâm lý tại văn phòng; hoặc cung cấp nguồn tài chính để nhân viên có thể tiếp cận dịch vụ ở những nơi khác.
- **Hỗ trợ đồng đẳng và giao lưu xã hội:** Một trong những phương pháp phổ biến và hiệu quả nhất là sử dụng các cơ chế hỗ trợ đồng đẳng. Có thể kể tới những nỗ lực cụ thể nhằm khuyến khích mọi người hỗ trợ sức khỏe tâm trí cho nhau, cũng như các nỗ lực chung để mở ra cơ hội giao lưu, xây dựng lòng tin và mối quan hệ giữa các nhân viên.
- **Chuyển đổi chủ đề hoặc kiểu công việc:** Chuyển chủ đề hoặc kiểu công việc, bao gồm cả việc ngưng làm việc trực tiếp với nhân chứng và những nạn nhân sống sót từ các trường hợp vi phạm nhân quyền, có thể giúp ngăn ngừa hoặc ứng phó với tình trạng các nhân viên bị kiệt sức hoặc chấn thương thứ phát.
- **Quy trình làm việc về nhận thức chấn thương:** Các tổ chức có thể áp dụng các phương pháp để giảm thiểu tổn hại, bao gồm các khuyến nghị kêu gọi nhân viên không xử lý những hình ảnh gây xúc động mạnh vào ban đêm hoặc khi ở một mình, chia công việc thành các khoảng thời gian tách biệt nhau, và đặt ra những khoảng thời gian nhất định cho các phần việc liên quan tới hình ảnh gây xúc động mạnh.
- **Ngưng và nghỉ:** Nhiều người ủng hộ đã thảo luận về tầm quan trọng của việc tạm ngưng làm việc, và rất nhiều tổ chức đã có các chính sách nghỉ làm chính thức hoặc không chính thức khác nhau, nhằm tập trung vào việc nâng cao đời sống tinh thần.
- **Thời gian làm việc từ xa và linh hoạt:** Việc này có thể giúp ích trong việc quản lý khối lượng công việc và trách nhiệm cá nhân, đồng thời tạo điều kiện cho nhân viên làm việc trong các môi trường đa dạng hoặc ít căng thẳng hơn.
- **Cung cấp các thực hành đời sống tinh thần cá nhân:** Một số tổ chức cung cấp hoặc điều phối các thực hành như yoga, thực hành chánh niệm, hoặc tập thể dục.
- **Đưa nghệ thuật, tâm linh, và tôn giáo vào các thực hành chữa lành tinh thần:** Những người ủng hộ đã áp dụng nghệ thuật, tâm linh hoặc tôn giáo vào trong các phương pháp thực hành, nhằm chăm sóc và chữa lành cho cá nhân hoặc tập thể.

<sup>18</sup> [https://www.hrresilience.org/uploads/1/1/6/2/116243539/190820\\_executive\\_summary\\_from\\_a\\_culture\\_of\\_unwellness\\_bluebooked.pdf](https://www.hrresilience.org/uploads/1/1/6/2/116243539/190820_executive_summary_from_a_culture_of_unwellness_bluebooked.pdf)

## PHỤ LỤC E. LẬP BẢN ĐỒ CÁC BÊN LIÊN QUAN VÀ PHÂN TÍCH QUYỀN LỰC

Khi thiết kế một chiến dịch vận động, bạn cần xác định các bên liên quan (stakeholders). Bạn cần hiểu lợi ích và sức ảnh hưởng của cả những người ủng hộ lẫn chống đối bạn. Từ đó, bạn có thể sắp xếp các hành động của mình theo mức độ ưu tiên, dựa trên phân tích mức độ ảnh hưởng và lợi ích của những bên liên quan này.<sup>19</sup>

### Xác định các bên liên quan

- Có những ai và những tổ chức nào quan tâm đến vấn đề này? Liệt kê các nhóm, tổ chức và cá nhân liên đới, và đưa họ vào danh sách các bên liên quan.
- Từ danh sách các bên liên quan, hãy chọn ra những cá nhân và tổ chức mà bạn nghĩ là đối tượng mục tiêu và những người có sức ảnh hưởng đến người khác (người có ảnh hưởng).
- Danh sách các đối tượng và người có ảnh hưởng sẽ phụ thuộc vào dự án bạn đang làm, mục tiêu vận động và tác động dự kiến của nó.
- Suy nghĩ về quan điểm, sở thích và quyền lực của những người trong danh sách này.

### Phân tích đối tượng và người ảnh hưởng

- Lập danh sách gồm tên của các đối tượng bạn hướng tới, quan điểm của họ về vấn đề mà bạn muốn giải quyết, những gì bạn đang muốn họ làm và cách bạn sẽ giao tiếp với họ
- Sau đó, viết tên các đối tượng của bạn vào các ô bên dưới, chỉ ra họ ủng hộ bạn, phản đối bạn, trung lập hay chỉ là những người bạn muốn họ tham gia cùng.

### Sắp xếp thứ tự ưu tiên

- Xem xét đối tượng nào và người có ảnh hưởng nào liên quan nhất
- Chọn đối tượng và những người có ảnh hưởng nào hữu ích nhất cho bạn. Hãy nghĩ xem những người ủng hộ nào sẽ đóng vai trò quan trọng nhất để làm việc cùng, khi mà bạn chỉ có thời gian và nguồn lực hạn chế.



<sup>19</sup> [http://www.careaction.org/sites/default/files/power\\_tool-\\_multi-stakeholder.pdf?](http://www.careaction.org/sites/default/files/power_tool-_multi-stakeholder.pdf?)

## PHỤ LỤC F. TÀI LIỆU BỔ SUNG

Các tài liệu này sẽ được cập nhật định kỳ trên trang web Lifeline. Kiểm tra các bản cập nhật tại [www.csolifeline.org](http://www.csolifeline.org)

### An ninh

**Tài liệu chính** Mẹo, công cụ và cách thực hiện để giao tiếp trên mạng an toàn hơn: <https://ssd.eff.org/en>

Hướng dẫn bảo mật toàn diện, cập nhật bằng nhiều ngôn ngữ (có tiếng Việt): <https://securityinabox.org/en/>

Trò chơi đề xuất về an toàn trực tuyến được cá nhân hóa: <https://securityplanner.org/#/>

Bộ an toàn kỹ thuật số toàn diện: <https://cpj.org/2019/07/digital-safety-kit-journalists.php>

Các khóa học bảo mật kỹ thuật số dành cho các nhà hoạt động và nhà báo: <https://learn.totem-project.org/>

Ứng dụng bảo mật vật lý và kỹ thuật số (chỉ dành cho Android): <https://play.google.com/store/apps/details?id=org.secfirst.umbrella&hl=en>

**Access Now** <https://www.accessnow.org/help/>. Đối với các tổ chức phi chính phủ có nhu cầu cấp thiết về bảo mật kỹ thuật số, cách hiệu quả nhất để được hỗ trợ là liên lạc với Đường dây trợ giúp về bảo mật kỹ thuật số Access Now. Kênh này giúp cung cấp một kênh liên lạc an toàn, với các giao thức xác minh qua con người cũng như kỹ thuật số. Họ cũng cung cấp các khuyến nghị miễn phí, đồng thời giới thiệu các tổ chức phi chính phủ, các nhà hoạt động và nhà báo tới các dịch vụ, công cụ và kênh tài nguyên khác thích hợp. Đường dây này giúp trả lời các yêu cầu hỗ trợ trong vòng hai giờ và có thể được liên hệ bằng tiếng Anh, Tây Ban Nha, Pháp, Đức, Bồ Đào Nha, Nga, Tagalog và Ả Rập. Nó có các văn phòng ở San Jose, New York, Berlin, Tunisia, Moscow và Manila.

**Security in-a-box** <https://securityinabox.org/en/>. Được tạo bởi Tactical Technology Collective và Front Line Defenders, đây là một hướng dẫn chi tiết về cách bảo mật hệ điều hành của các thiết bị khác nhau, bao gồm thiết lập kỹ thuật và cài đặt phần mềm (có tiếng Việt).

**Tactical Tech** <https://holistic-security.tacticaltech.org/> – đưa ra các nghiên cứu về cách các tổ chức nhân quyền có thể đào tạo hiệu quả nhất về bảo mật kỹ thuật số.

**Protest Resiliency Toolkit (CIVICUS)** <https://civicus.org/protest-resilience-toolkit/> các chiến lược để biểu tình hiệu quả và an toàn.

**Front Line Defenders** <https://www.frontlinedefenders.org/en/resource-publication/workbook-security-practical-steps-human-rights-defenders-risk> Cung cấp lời khuyên bảo mật kỹ thuật số trong ‘Cẩm nang Bảo mật: Các bước thực hành cho nhà hoạt động nhân quyền khi gặp rủi ro.’ Phụ lục 14 bao gồm một cẩm nang về bảo mật máy tính và điện thoại.

**Electronic Frontier Foundation (EFF)** <https://ssd.eff.org/en> and <https://ssd.eff.org/en/playlist/human-rights-defender>. ‘Surveillance Self-Defense’ là một tài liệu tổng quan về các vấn đề an ninh kỹ thuật số. Trang web này cung cấp một bộ tổng quan chứa thông tin cơ bản, nhằm giải thích các khái niệm như mã hóa, hack, và siêu dữ liệu. EFF duy trì một trang web được thiết kế đặc biệt để điều hướng các tài nguyên theo cách phù hợp nhất cho những người hoạt động nhân quyền.

**Committee to Protect Journalists (CPJ)** <https://www.cpj.org/reports/2012/04/technology-security.php>. Cung cấp hướng dẫn về đánh giá và giảm thiểu rủi ro, đồng thời duy trì Đội Ứng phó với các Tình huống Khẩn cấp để hỗ trợ toàn diện cho các nhà báo và nhân viên truyền thông trên toàn thế giới.

**Internews** <https://www.internews.org/resource/saferjournodigitalsecurityre-sources-media-trainers> Bộ công cụ cung cấp các tài nguyên kỹ thuật số cho các nhà báo và người đào tạo truyền thông.

**Digital Security Training Module (CIPE)** <https://www.cipe.org/vba/resources/tech-for-democracy/module-digital-security/> CIPE cung cấp khóa đào tạo trực tuyến về cách sử dụng các công nghệ miễn phí (hoặc giá cả phải chăng) để giúp các tổ chức vận động hiệu quả hơn.

**The Empowering Internet Safety Guide for Women (VPN Mentor)** [https://www.vpnmentor.com/blog/the-empowering-internet-safety-guide-for-women/?utm\\_campaign=85e66120d9EMAIL\\_CAMPAIGN\\_2019\\_12\\_12\\_03\\_27&utm\\_medium=email&utm\\_source=IGWG&utm\\_term=0\\_a24996ea0a-85e66120d9-60907071](https://www.vpnmentor.com/blog/the-empowering-internet-safety-guide-for-women/?utm_campaign=85e66120d9EMAIL_CAMPAIGN_2019_12_12_03_27&utm_medium=email&utm_source=IGWG&utm_term=0_a24996ea0a-85e66120d9-60907071) Một hướng dẫn cho nữ giới trên không gian trực tuyến, cũng là nơi thường xảy ra các trường hợp quấy rối trực tuyến đối với nữ giới.

## Nghiên cứu Không gian Dân sự và Phân tích Pháp lý

**Freedom in the World (Freedom House)** <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2018> Báo cáo thường niên đánh giá tình trạng của các quyền chính trị và dân sự trên toàn cầu.

**Freedom on the Net (Freedom House)** <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2018/rise-digital-authoritarianism> Báo cáo thường niên đánh giá mức độ tự do trực tuyến trên toàn cầu.

**Civic Space Monitor (CIVICUS)** <https://monitor.civicus.org/> Civic Space Monitor cung cấp thông tin về tình trạng tự do xã hội dân sự ở tất cả các quốc gia.

**State of Civil Society (CIVICUS)** <https://www.civicus.org/index.php/state-of-civil-society-report-2018> Báo cáo thường niên này xem xét các sự kiện chính liên quan và ảnh hưởng đến xã hội dân sự trên toàn thế giới.

**Guide to Reporting on Civic Space (CIVICUS)** <http://www.civicus.org/documents/reports-and-publications/reporting-civic-space/Guide-to-Reporting-Civic-Space-Media-Toolkit.pdf> Bộ công cụ này giúp các cá nhân báo cáo về những hạn chế của không gian dân sự bằng cách kết nối các nhà báo và kênh truyền thông với những thách thức và cơ hội trong không gian dân sự.

**Global Trends in NGO Laws – LGBTI Civil Society Organizations Around the Globe: Challenges, Successes, and Lessons Learned** <http://www.icnl.org/2-Global%20Trends%20Vol%207%20Iss%202.pdf?pdf=trends7-2> Báo cáo này xem xét các xu hướng, cơ hội và rào cản đối với hoạt động của các tổ chức xã hội dân sự về LGBTI.

**ICNL Civic Freedoms Resources** <https://www.icnl.org/resources> ICNL cung cấp tài nguyên về các vấn đề định hình môi trường pháp lý cho xã hội dân sự, hoạt động từ thiện và sự tham gia của cộng đồng.

**Global Analysis (Front Line Defenders)** [https://www.frontlinedefenders.org/sites/default/files/global\\_analysis\\_2018.pdf](https://www.frontlinedefenders.org/sites/default/files/global_analysis_2018.pdf) Ấn phẩm hàng năm, liệt kê chi tiết các trường hợp cụ thể của các vụ tấn công, đe dọa, các chiến dịch bôi nhọ và chống lại những nhà hoạt động nhân quyền.

**Guide for Video Documentation (Witness)** <https://www.witness.org/resources/> Hướng dẫn này cung cấp thông tin về cách ghi lại các trường hợp vi phạm nhân quyền một cách an toàn và hiệu quả.

## Chống lại sự vu khống và quấy rối

**Online Harassment Field Manual (PEN America)** <https://onlineharassmentfieldmanual.pen.org/> Sổ tay hướng dẫn hiện trường này giới thiệu các chiến lược và tài liệu cho các nhà văn, nhà báo, đối tác và nơi làm việc của họ nhằm chống lại các tấn công thù ghét trên mạng và các cuộc quấy rối trực tuyến.

**How to Talk about Human Rights (Anat Shenker-Osorio)** <http://australianprogress.org.au/wp-content/uploads/2018/10/A-Brilliant-Way-of-Living-Our-Lives-How-to-Talk-About-Human-Rights.pdf> Báo cáo này phân tích những thông điệp nào gây được tiếng vang trong lĩnh vực nhân quyền và giải thích lý do.

## Tổ chức

**Gaining Ground – A framework for Developing Strategies and Tactics in Response to Governmental Attacks on NGOs** <https://www.inclo.net/pdf/gaining-ground.pdf> Hướng dẫn này cung cấp các nghiên cứu điển hình, chiến lược, và cân nhắc về bối cảnh để giải quyết các cuộc tấn công của chính phủ vào các tổ chức phi chính phủ.

**Visualizing Information for Advocacy** <https://visualisingadvocacy.org/content/visualising-information-advocacy.html> Cuốn sách này khai thác những phương cách tốt nhất để thực hiện vận động chính sách thông qua việc kết hợp thông tin, thiết kế, công nghệ, và mạng, với trọng tâm là các chiến dịch thông tin trực quan.

**Defending Civil Society (World Movement for Democracy)** <https://www.movedemocracy.org/defending-democratic-space/defending-civil-society> Dự án này tìm cách phát triển các chiến lược và mạng lưới giữa các nhà hoạt động và các tổ chức nhằm đẩy lùi các hạn chế về không gian dân sự.

**Advocacy and Campaigns toolkit** [http://civicus.org/images/stories/SD2015%20Post-2015%20Advocacy%20Toolkit\\_FINAL.pdf](http://civicus.org/images/stories/SD2015%20Post-2015%20Advocacy%20Toolkit_FINAL.pdf) Bộ công cụ này nhằm giúp các tổ chức và các nhà hoạt động phát triển các chiến lược vận động liên quan đến Mục tiêu Phát triển Bền vững 2015 (SDGs).

**Diversity & Inclusion toolkit (intersectionality)** <https://www.civicus.org/documents/toolkits/CIVICUS-gender-and-social-inclusion->

**toolkit.pdf** Bộ công cụ này được thiết kế để giúp các tổ chức thực hành các biện pháp mang tính bao hàm về giới tính và về xã hội trong các hoạt động của họ.

## Đời sống tinh thần

**Rooted in Care: Sustaining our Movements (FRIDA)** <https://youngfeministfund.org/2018/11/rooted-in-care/> Đây là một dự án kể chuyện dành cho các nhà nữ quyền trẻ hoạt động trong lĩnh vực khí hậu, nhằm phản ánh tầm quan trọng của việc tự chăm sóc bản thân khi hoạt động xã hội.

**Emergency Well-being (Capacitar)** <https://capacitar.org/capacitar-emergency-kit/> Đây là tập hợp các công cụ và phương pháp đơn giản để sử dụng ngay lập tức trong các trường hợp khủng hoảng, căng thẳng, bạo lực, v.v...

**Integral Change Center** <https://www.integralchangecenter.org/> ICC cung cấp chương trình hỗ trợ, phục hồi, và phát triển nghề nghiệp cho các nhà lãnh đạo của các phong trào và tổ chức xã hội thông qua nâng cao năng lực của các nhóm bị phân biệt đối xử.

**Protective Fellowships for Human Rights Defenders (University of York)** <https://www.york.ac.uk/cahr/defenders/protective-fellowship/> Trung tâm ứng dụng nhân quyền tại Đại học York tiếp đón những người bảo vệ nhân quyền từ 3 đến 6 tháng để họ có thời gian nghỉ ngơi sau những giai đoạn công việc khó khăn, đồng thời nâng cao năng lực vận động cho họ.

**Rest & Respite Fellowship (Front Line Defenders)** <https://www.frontlinedefenders.org/en/programme/rest-respite-and-fellowships> Các nhà hoạt động nhân quyền tham gia vào học bổng này được có một khoảng thời gian nghỉ ngơi và dưỡng sức trong khi họ làm việc trong một dự án cụ thể, cùng lúc đó họ được học về bảo mật kỹ thuật số hoặc phát triển các kỹ năng khác có lợi cho công việc của họ.

**Narrative & Healing (Rhiza Collective)** <http://www.rhizacollective.org/our-work#narrative-healing> Rhiza tích hợp các quy trình kể chuyện, nghệ thuật và chữa bệnh với các phương pháp hỗ trợ tâm lý xã hội nhằm thúc đẩy hệ thống chăm sóc tại địa phương, cũng như huy động các nguồn lực tập thể cho việc chăm sóc sức khỏe phục hồi.

## Hướng dẫn vận động của Liên Hợp Quốc

**Guide to Human Rights Council (Swiss Mission)** [https://www.eda.admin.ch/dam/eda/en/documents/publications/InternationaleOrganisationen/Uno/Human-rights-Council-practical-guide\\_en](https://www.eda.admin.ch/dam/eda/en/documents/publications/InternationaleOrganisationen/Uno/Human-rights-Council-practical-guide_en) Đây là hướng dẫn về cách Hội đồng Nhân quyền được tổ chức, cách thức hoạt động và cách sử dụng các cơ chế vận động chính sách.

**Guide to UNGA Third Committee (ISHR)** <https://www.ishr.ch/news/new-guide-third-committee-united-nations-general-assembly-practical-guide-ngos> Đây là hướng dẫn dành cho các tổ chức đang tìm cách vận động nhân quyền và giải quyết các vấn đề nhân quyền với Ủy ban Xã hội, Văn hóa và Nhân đạo (SOCHUM).

**Guide to NGO Committee (ISHR)** <https://www.ishr.ch/news/updated-practical-guide-un-committee-ngos> Hướng dẫn này giúp các NGO đạt được tư cách tham vấn để tham gia vào hệ thống nhân quyền của Liên Hợp Quốc một cách hiệu quả.

**Advocacy Guide for WHRDs at CSW and the UN (NGO CSW)** <https://ngocsw.org/wp-content/uploads/2019/08/NGO-Main-Guidelines-with-Supplement.pdf> Hướng dẫn này thông báo cho các tổ chức và nhà hoạt động về Ủy ban về Địa vị của Phụ nữ và cách tham gia vào ủy ban này một cách hiệu quả.

## Hướng dẫn bảo vệ nhà hoạt động theo quốc gia

**Canada** [https://www.international.gc.ca/world-monde/issues\\_development-enjeux\\_developpement/human\\_rights-droits\\_homme/rights\\_defenders\\_guide\\_defenseurs\\_droits.aspx?lang=eng](https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/human_rights-droits_homme/rights_defenders_guide_defenseurs_droits.aspx?lang=eng)

**Anh** <https://www.gov.uk/government/publications/uk-support-for-human-rights-defenders>

**Xem thêm** European Union and HRDs

@CSOLifeline



info@CSOLifeline.org

www.csolifeline.org

Quỹ Lifeline Fund for Embattled CSOs cung cấp gói **hỗ trợ tài chính khẩn cấp** cho các tổ chức xã hội dân sự (CSO) đang bị đe dọa hoặc tấn công. Để điền hồ sơ, vui lòng gửi email tới [info@csolifeline.org](mailto:info@csolifeline.org). Quỹ Lifeline cũng cung cấp các khoản tài trợ **vận động** phản ứng nhanh và hỗ trợ **phục hồi** cho các CSO để ứng phó với các mối đe dọa rộng lớn hơn trong không gian dân sự. Để đăng ký, xin vui lòng gửi email đến: [advocacy@CSOLifeline.org](mailto:advocacy@CSOLifeline.org).

**Copyright © Tháng 6 năm 2020:** Bảo lưu mọi quyền. Tài liệu này có thể không được phép sao chép để sử dụng cho mục đích thương mại, nhưng chúng tôi khuyến khích các tổ chức xã hội dân sự sao chép hoặc tái sản xuất để sử dụng cho mục đích cá nhân, với sự ghi nhận phù hợp như sau: “Vận động chính sách trong không gian hạn chế: Cẩm nang cho các tổ chức xã hội dân sự” do Lifeline Fund for Embattled CSOs xuất bản [www.csolifeline.org](http://www.csolifeline.org).

**Tác giả và biên tập viên:** Danya Greenfield, Quản lý Chương trình Cấp cao, Lifeline Fund for Embattled CSOs.

**Cộng tác viên:** Chúng tôi bày tỏ lòng biết ơn đến Semanur Karaman vì đã phác thảo cẩm nang này, và Colleen Scribner và Matthew Hale từ Freedom House đã hỗ trợ rất nhiều trong việc giúp lên ý tưởng, đánh giá, chỉnh sửa và thiết kế các ví dụ thực tế cũng như phần phụ lục. Xin gửi lời cảm ơn đặc biệt đến Laura Adams từ Freedom House vì đã giúp đỡ biên tập, cũng như các thực tập sinh của Lifeline như Emma Anderson, Alycia Chao và Madison Swanson. Chúng tôi cũng muốn ghi nhận những đóng góp và phản hồi từ các đối tác của Lifeline, bao gồm: Ed O’Donovan và Caitriona Rice từ Front Line Defenders; Cecile Gaa và Rachel Arinii Judhistari từ FORUM-ASIA; Masana Ndinga và Mawethu Nkosana từ CIVICUS; Åsa Nilsson-Söderström từ SILC; David Moore từ ICNL; và Stepan Vizi từ People in Need.

Chúng tôi cũng bày tỏ sự biết ơn đến Front Line Defenders đã cung cấp những nguồn lực thiết yếu và PACT đã cung cấp thông tin về các khía cạnh kỹ thuật của cuốn cẩm nang này.

**Thiết kế:** Robin Yule

**Disclaimer:** Nội dung của tài liệu này không nhất thiết đại diện cho Freedom House hoặc các tổ chức tài trợ của nó, các thành viên của hiệp hội Lifeline hoặc Ban Tài trợ. Cả người viết lẫn nhà xuất bản đều không thể đảm bảo rằng nội dung của nó là hoàn chỉnh hoặc hoàn toàn không mắc lỗi; do đó, họ không thể chịu trách nhiệm về bất kỳ tác hại nào liên quan đến việc sử dụng cuốn cẩm nang này. Không một phần nào của tài liệu này có thể được coi là tiêu chuẩn hoặc đảm bảo, và nó sẽ không được sử dụng nếu không có các phương tiện cần thiết để đánh giá các rủi ro mà các tổ chức xã hội dân sự phải đối mặt.

**Giấy phép Creative Commons:** Trừ khi có ghi chú khác, tác phẩm này được cấp phép theo <https://www.creativecommons.org/licenses/>

**Bản dịch Việt ngữ:** People in Need

